

1. De probatione contra praestitum Iuramentum legale R. Stryck.
2. De Iudicio Principis iuxta solam facti veritatem. R. Stryck.
3. De Remediis causae vulneratae propter amissas in Processu exceptiones.
R. Stryck.
4. De Immunitate a praestatione evictionis. R. Stryck.
5. De cambialium literarum acceptatione. R. Stryck.
6. De Iure limitum Provincialium. R. Brunemann.
7. De Fideicommissis familiarum nobilium conventionalibus. R. Widrog.
8. De Iure Principum restituendi famam. R. Gribner.
9. De Legatis. R. Boden.
10. De Abitorio. R. Stryck.
11. De usu inutilium in Iure. R. Stryck.
12. De Potentiore lesionario. R. Stryck.
13. De Confirmatione Principis. R. Stryck.
14. De eo, quod iustum est circa Identitatem. R. Stryck.
15. De Praescriptione rerum adlatarum secundum statuta Hamburgensia.
R. Stryck.
16. De Iure Cratium. R. Stryck.
17. De Cauteis circa quantitatem rei controversae in processu
civili observandis. R. Stryck.
18. De Mora Iudicis. R. Stryck.
19. De Muliere Cambiante. R. Ludovici. ^(Fr. Ludovici) (20. h. De No sine lege loquente.
20. De Iure Carnificum in bona propiciidarum et quae circa
eos reperiuntur. R. Ludovici.
21. De Effectu et obligatione laudi. R. Ludovici.
22. De Iure Correspondentiarum. R. Kestner.
23. De Praescriptione annuorum reddituum realium. R. Böhmner.
24. De Translatione Domini in Contractu aestimatorio. R. Böhmner.

25. De Discrimine tempestatis marinae. P. Böhmer.
26. De Dominio Litis. P. Böhmer.
27. De Appellatione Rescripto Principis remota. P. Bruneman.
28. De Vinculo matrimonii ob legem affinitatis turpi vel
honesto. P. Götsche.
29. De Collisione famae et conscientiae. P. C. J. J. J.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25

I. N. D. N. 7. C.
DISPUTATIO INAUGURALIS,
De
CAMBIALIUM
LITERARUM ACCE-
PTATIONE,

Von
Acceptirung der Wechsel-Brieffe /

Quam
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,

D. N. FRIDERICO
WILHELMO,

MARCHIONE BRANDENBURGICO ET ELECTORATUS
HEREDE, &c. &c.

IN FRIDERICIANA ELECTORALI BRANDENBURGICA,
EX DECRETO ET AUCTORITATE ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ,
PRÆSIDE

DN. SAMUELE STRYKIO,
JCTO, COMIT. PALAT. CÆSAR. SERENISS. ET POTEN-
TISS. ELECTORIS BRANDENB. CONSILIARIO INTIMO, PROFESS. PRIMARIO,
FACULTATIS JURIDICÆ ORDINARIO, ET p. t. DECANO.

PATRONO ET PRÆCEPTORE SUO ÆTERNUM SUSPICIENDO,
IN AUDITORIO MAJORI

DIE II. X. Decembr. A. M DCXCII. X.

Horis ante- & pomeridianis

Solemni Eruditorum disquisitioni exhibet

JACOBUS Döpner / Reg. Pruss. (5)

Recusa HALÆ MAGDEB. Typis Chr. Henckelii, Acad. Typ.

Inclutæ Reipublicæ Palæopolitanæ,
Patriæ Patribus Conscriptis,

VIRIS

Generosissimo, Nobilissimis, Consultissimis,

*Amplissimis, multarum rerum prudentia ac experientia undiqua-
que Celeberrimis,*

DN. FRIDERICO à Derschau/
Sereniss. & Potentiss. Elector. Brand. Supre-
mi in Borussia Tribunalis Assessori, Consiliario Aulico &
Consuli gravissimo,

DN. HEINRICO Bartsch/ Pro-Consuli.

DN. GEORGIO Dietmer.

DN. GEORGIO WILHELMO Mühlkün-
zel/ Judici.

DN. PETRO Schwenner.

DN. CHRISTOPHORO à Mohlen/

DN. JOHANNI Mantel/

DN. GEORGIO Berner/ Camerario.

Ut &

DN. HEINRICO Bartsch/ Secretario.

*Dominis, Patronis ac Promotoribus suis be-
nignissimis*

Disputationem hanc solennem
in devoti obsequii & gratæ mentis tesseram
cum voto perennaturæ prosperitatis,
consecrat

JACOBUS Höpner/ Reg. Pr.

PRÆFAMEN.

Aximam Cambiorum

utilitatem atq; necessitatem pro dignitate multis evehere encomiis, si vellemus, hæ paginae haud sufficerent. Proinde quanta utilitas atq; necessitas est pyxidis nauticæ in navigationibus: tanta etiam est cambii in negotiationibus; quin neutiquam aberrare videbimur, si dicamus, Cambium esse quasi quintum elementum, sine quo mundus vix ac ne vix subsistere queat. Ut jam silentii peplo involvamus, qua ratione cambia varias peregrinantium in itinere molestias, captivorum quoque redemptiones mirum in modum sublevent; Regibus aliisve Potentatibus ad bella & quævis alia ardua gerenda negotia non minimo successu inferviant. Imo sine compendiosissima hac via, beneficio nimirum, schedularum cambialium pecunias tuto absq; ullo discrimine transcribi, ac ob varia belli & maris pericula, ut & latronum piratarumque deprædationes, commercia vix ac ne vix exerceri posse, in propatulo est. His itaque pensitatis, postquam à Magnifico Jctorum Ordine in celeberrima hac Fridericiana facultas mihi concessa, publico quodam eruditionis specimine studiorum & profectuum meorum testimonium promerendi, non diu dubitandum fuit, quodnam in uberrima illa materiarum segete feligerem thema, in quo ingenii vires periclitarer. Cum enim ad monitum Imp. *Leonis Nov. 46.* ea præ cæteris in studio legali sint pertractanda, quorum aliquis sit usus, qui bono quopiam Remp. beet; arrisit

A. præ-

præsens thema de cambialium literarum acceptatione, occasione mihi nata ex solenni Cambiali constitutione à Serenissimo Electore Brandenb. in Prussia Ao. 1684. publicata, præcipue cum nemo huc usque, quantum nobis constat, ad hanc cambialem Ordinationem quicquam publicæ luci exposuerit. Quapropter non ingratis hanc qualem qualem opellam dulcissimæ Patriæ fore confido, si ductu hujus Juris Cambialis summe practicam hanc materiam aggressus fuero. Methodus autem impræsentiarum hæc erit, ut 1. sistantur generalia Lit. Camb. acceptationis. 2. Subjectum seu personæ. 3. Forma, ubi simul de palmariis Literarum Camb. requisitis sumus acturi. 4. Effectus. Denique 5. modus procedendi ratione acceptarum Lit. Camb. Tui itaque Alme Deus, annue clementer hisce cœptis; à Te vero B. L. æquum mihi polliceor judicium, si non omnia pro amplitudine argumenti accurate, quæ comptius ac copiosius afferri potuissent, exhibuero adornata.

CAP. I.

Generalia exhibens.

CONSPECTUS.

I ngressus disputationis. n. 1. 2.	jusque variæ in jure usurpationis. 10. 11. seq.
Vocabulum Cambii unde originem trahat; 3. 4.	Exhibetur Synonymia Cambii. 14.
De Cambio & Campfore remissive agitur. 5.	Ab hoc differt collybus & symbola collybistica. 15. 16.
Tò Cambiale in jure haud reperitur, bene tamen tò cambium quod deducitur. 6.	Traditur Synonymia liter. camb. 17. 18.
Cambium antiquitus multipliciter usurpatum. 7.	Spachia quomodo conveniant cum literis Avisoriis. 19.
Vox literarum unde descendat & quotupliciter accipiatur. 8. 9.	Synonyma Acceptationis. 20.
Sistitur etymon acceptationis e-	Subsequitur descriptio acceptationis liter. Camb. n. 21.
	Cum

§. I.

CUM Disputaturis commune esse soleat, statim in ipso frontispicio tractationis, antequam ad ulteriorem exegesis progrediantur, pauca quædam de voculis præmittere, ne illotis, ut Gajus inquit in *L. Facturus* 1. ff. de O. 7. manibus rem egisse videantur, hujus asserti nec nos impræsentiarum immemores, nonnulla, sed tamen concisis verbis, cum diu iis immorari, sit littus arare & extra oleas vagari, circa rubricam Dissertationis nostræ annotanda esse existimavimus.

§. II. Vocem itaque Cambialium, quod attinet, sciendum est, illam à verbo *cambire*, aut *cambiare* h. e. permutare, descendere, & politioris literaturæ Scriptoribus non incognitam, vid. Didacus Covarruv. in *collation. veter. numismat. cap. 7. n. 4.* Nicol. de Passerib. de *Privat. scriptur. Libr. 3. qu. 42. n. 4. 5.* hocque vocabulum rursus à Græco ἀπὸ τῆς ἀμπίτεως, ἐναμψα, quod idem est, quod flecto, permuto. Germ. *verwechseln / versetzen* originem trahere attestatur Marquard Tract. de *Jure Mercator. Commerc. Libr. 2. cap. 12. n. 10.* An autem substantiva exinde cambium scil. & Campsor ita usu venerint, nonnulli adhuc fluctuant. Interim τὸ cambiale in jure nostro haud occurrit, bene tamen τὸ Cambium legitur 1. F. 4. §. cum autem 2. §. 1. F. 22. in verb. si quis fecerit, 2. F. 25, ubi idem denotat, quod aliud feudum ejusdem pretii notante Gothofr. *all. loc. lit. b.* vid. cap. un. Lib. 7. *Decretal. de Cambio. c. 6. inpr. X. de Except. §. cap. un. vers. pro decima. de Decimis in Xtravag.* Quapropter inferimus, Cambii verbum veteribus triplici significatione scil. generali, speciali & specialissima venisse, ac equidem (1) pro permutatione rerum pro rebus, sed in valore æquali v. c. domus pro frumento. (2) pro permutatione rerum pro pecunia, quæ emptionis & venditionis naturam induit. (3) pro permutatione speciei ad speciem, seu pecuniæ cum pecunia, cui soli cambii nomen remansit, indicante fufius Gaito de *Credit. cap. 2. p. 72. n. 121. seqq.*

§. III. Ulterius occurrit vox Literarum, quarum origi-

A 2

nem

nem videtis apud Becmannum *de Origin. Lat. Lingv. p. 628.*
 9 Martin. in *Lexic. Philolog.* Existunt autem Literæ in jure mul-
 tiplicis significationis, accipiunturq; modo (1) pro Chirogra-
 pho *t. t. Inst. de Liter. Oblig.* (2) pro documentis & instrumentis
 seu testimoniis *L. 14. ff. de Offic. Presid. L. 65. ff. de Procurator.* (3)
 pro disciplinis, seu primis elementis addiscendis *§. 8. Inst. de*
Excusat. Tutor. Denique pro epistola absenti transmissa, quod
 hujus loci est Germ. ein Brieff *L. 2. §. 2. ff. de O. & A. L. 5. Cod.*
de Donat. L. 6. ff. de custod. & exhib. reor.

10 §. IV. Acceptationis vocabulum quod concernit, recen-
 set illud natales suos à supino *Acceptatum* verbi frequentativi
acceptare, quod rursus descendit à verbo *accipere*, & eadem
 11 significatione gaudet. In jure hoc nomen varie usurpatur,
 ita ut aliquando pro frequenter accipere *L. Alio Herede. 9. §. 1.*
ff. de Aliment. vel Cibar. legat. L. Sejo amico. 10. §. 3. ff. de Annuis Le-
gat. interdum pro solvere ac liberare per Acceptilationem
L. Quin etiam. 2. ff. ff. de Calumniat. L. si quis obligatione. 15. ff. de R. 7.
 12 sumatur. Haud raro etiam idem denotat quod approbare,
 consentire, & sic actum acceptationis, simul cum voluntate
 accipiendi involvit, uti in donationibus, pactis, &c. *L. Tale pa-*
 13 *ctum. 40. §. 2. ff. de Pact.* Sæpissime quoque solum acceptantis
 consensum designat, sine reali apprehensione v. gr. in pro-
 missis. Denique usurpatur vocabulum *acceptare* pro appre-
 hendere, & sic convenit cum capere: unde *accepta & data*
Einnahme und Ausgabe L. quaquevisque 1. §. 2. ff. de Edendo, non
 obstante quod illud latius ac generalius hoc in jure accipia-
 tur, juxta *L. 17. Aliud est capere. ff. de V. S. L. Non videtur 51. ff. de R. 7.*
 & hic significatus impræsentiarum est nostri instituti.

14 §. V. Inter Synonyma Cambii in se considerati à Dd. re-
 censetur Commutatio seu permutatio pecuniæ, Cardin. Man-
 tica *Decis. 77. n. 2. Molina Tr. 2. de Justit. & Jur. Disp. 396. n. 1.*
seqq. Andr. à Matre Dei in Theolog. Moral. Tract. 14. de Contract.
cap. 4. punct. 1. Bonacina de Contractib. Disp. 3. quest. 5. punct. unic.
n. 1. Mantica de Tacit. & ambig. convent. tom. 2. Libr. 25. Tit. 1. n. 10.
 n. item *Lagium* improprie tamen, vulgo *Lage*, pecunia scil.
 ista deducta, quam sibi Campsores, vel ob varietatem mone-
 ta-

tarum, interesse, vel ob mercedem, quæ ipsis propter permutationem vor das Geld umbsehen / & transmissionem, exsolvitur, reservant. Sub hac tamen notatione non venit Collybus & symbola collybistica, utpote quæ est pecunia datoribus literarum Camb. pro præstita opera Germ. das Wechsel-Geld / courtage numeranda Dn. Struv. S. J. C. exerc. 25. §. 43. ac eatenus differt ab ipso Cambio, quatenus hoc est pecuniæ præsentis cum absente certo loco solvenda permutatio. Dn. Schwendend. ad t. ff. de Edend. §. 17. ibique in notis.

§. VI. Literarum Synonyma hic sunt, schedæ, schedulæ scil. Cambiariæ vel Cambiales, Literæ transcriptionis, à transcribenda nimirum pecunia: Literæ missivæ, epistolæ: symbola collybistica, item tesseræ collybisticae. De quibus conf. Zipf. Gvalther de Camb. th. 6. Lit. b. Huc spectant quoque quadante- nus literæ Spachium dictæ, omnes & singulas tractas & remissas, quæ tam ad Ferias i. e. ad Nundinas majores privilegiatas, alias meßen / quam ad Plateas i. e. extra tempus nundinarum fiunt, speciatim comprehendentes, subscriptis singulorum nominibus, cum quibus Cambia fuerunt celebrata, & summarum quantitatibus: una cum mandato de exigendis dictis remissis & solvendis Trattis: & alio Mandato de supplendo eo, in quo excedunt trattæ, vel disponendo eo, quo Tractæ à Remissis exsuperantur. Hæc Spachia ferme conveniunt cum literis Avisoriis seu Præmonitionis Germ. Advies-Brieffe / præterquam quod illa in regularibus, hæc in irregularibus Cambiis usurpentur, Turri Tr. de Cambiis Disp. 2. quæst. 1. n. 12. Sprenger in der kurzen Wechsel-Practic. §. 3. n. 4. pag. 47.

§. VII. Ad Acceptationes Synonyma referri potest Acceptio, item Receptio, apprehensio, retentio arg. L. si filius familias 16. ff. De Scto Maced. approbatio, ratificatio, quin & honorare, honoriren oder respectiren den Wechsel-Brieff.

§. VIII. His itaq; præmissis propius negotio nostro nos accingimus, literarum Cambii acceptationem sequentem in modum delineantes, quod sit actus, mediante quo literas Cambiales ab alio nobis exhibitas vel simpliciter absque ulla solennitate

62 CAP. II. PERSONAS ACCEPTATIONIS LITERARUM

aut dilatione, contrariæque voluntatis testificatione, vel cum interposita protestatione recipimus, promittentes pecuniæ summam in istis contentam, vice alterius, brevi tamen temporis spatio elapso, illico exsolvendam. Vel si breviorē desideres descriptionem, hæc erit: Acceptatio est qua contrahentium alterutro negotium ratum & gratum habetur vid. Althus. Dicæolog. Libr. 1. cap. 64. n. 26.

CAP. II.

Personas Acceptationis Literarum

Camb. sistens.

CONSPECTUS.

TRansitus instituitur ad personas Lit. Camb. tum dantes tum acceptantes n. 1.

Quæ personæ contrahere, illæ & acceptare liter. collybist. possunt quod per regulam deducitur. 2.

Quid in quavis obligatione observandum. 3.

Hoc demonstratur per regulam. 4.

Quot personæ ad cambiale negotium desiderantur, traditur. 5.

In earum determinando certo numero Dd. discrepant. 6. seq.

Quanam hac in re nostra opinio. 8.

Quid indossiren/giriren denotent remissive. 10. n.

Campforis variæ appellationes. 12.

Trahere in Cambiis quid sit. 13.

Similiter tratta. 14.

Remittens quomodo alias nuncupetur. 15.

Remittere & Remissa quid sint. 16. 17.

Presentans ut & Acceptans quomodo alias in foro mercat. denominentur. 18. 19.

Nobilis citra præjudicium Nobilitatis cambium exercere potest. n. 20. secus in Clericis. n. 21. de Ministris Principum, Doctoribus remissive 22. Fæminæ an cambia acceptare possint. 23.

Removetur objectio. 24.

Ampliatio. n. 25.

Fæminis non patrocinator in Cambiis exceptio S^ci Vellejani n. 26.

Hujus rei ratio in quonam consistat. n. 27.

Filiisfam. an camb. Lit. valide acceptare queant, dubitatur. 28.

An idem quoque de Minoribus asserendum agitur. n. 29.

Traditur de his limitatio. n. 30. 31.

Et

Et plena decisio ex Jure Camb.

Prut. 32.

*An Institores seu factores nomine
principalis oblatas litteras Col-
lybisticas cum effectu acceptare
valeant. n. 33.*

Sistitur limitatio. n. 34.

*Quid præterea institor in accept.
tesserarum camb. observare*

teneatur, enarratur. 35.

*An frater pro fratre in cambiis, si
forte negotia fratris falliti
gesserit, obligetur, quaritur
n. 36.*

*Socius administrator an nomine
socii lit. camb. acceptare queat,
si ejus rei nullo sit instructus
mandato? Affirm. n. fin.*

§. I.

Millis generalioribus deferimur nunc ad subjectum, five
personas schedulas Cambii tum dantes, tum accipientes.
Verum cum parum sit jus nosse, si personæ, quarum causa jus
est constitutum, ignorentur, operæ pretium erit, personas ad
acceptandum idoneas, contemplari. Litabimus autem hic
brevitati, includendo saltem istas personas subsequenti regulæ:
Quæcunque personæ facultate contractum celebrandi non,,
destituuntur, illæ sive sint masculi vel foeminæ, egregiæ aut
minoris dignitatis, item Judæi, ad contrahendum & acceptan-
dum Cambium idoneæ ac capaces reputantur. Idcirco vi præ-
missæ regulæ spectanda in omni ineunda obligatione persona-
rum habilitas, quæ ut in omni negotio, ita & hic primario ex
rationis usu decernitur, ut scil. illud ipsum negotium intelli-
gant, an ipsis conveniat, & ut hoc perpenso, consensum suum
sufficientibus signis, utputa voce, literis, nutu, aliisque ex-
primere possint, unde earum voluntas eliciatur. Quapro-
pter inferimus, illos, qui natura se obligare impediuntur,,
aut Lege prohibentur, per consequens quoque removeri,,
quo minus cum effectu hanc acceptationem schedularum,,
Cambii perficere valeant.

§. II. Antequam autem pedem promoveamus, con-
templaturi personas principales tesseras collybisticas dare
atque acceptare valentes, præmittendum prius duximus,
brevibus demonstrare numerum personarum, cambiale nego-
tium perficientium. Verum cum in determinando hoc nu-
me-

8 CAP. II. PERSONAS ACCEPTATIONIS LITERARUM

6 tem videlicet, atque Trahentem: alii tres, nimirum Remitten-
 7 tem, Tractantem & Acceptantem ex hoc fundamento, quod
 Acceptans reputetur idem esse cum eo, qui exsolvit pecuniam
 quippe qui vel ipse, vel per Mandatarium aut Cessionarium
 eam rursus exigit; exigendo vero nullus celebretur contra-
 8 ctus. Stypmann. *de Jure Maritimo Part. 4. cap. 8. n. 21. seqq.* Ve-
 rum enim vero a receptissima plurimorum Dd. opinione 4.
 personas hic concurrentes statuentium, non recedimus: ac
 equidem duas scil. Remittentem & Tractantem, in loco à quo
 ad perfectionem, in loco autem ad quem, seu ad consumma-
 tionem cambii pariter duas Præsentantem & Acceptantem de-
 siderari existimant Joh. Jac. Heydiger in *Anleitung zum*
gründl. Verstand des Wechsel-Rechts cap. 5. p. 32. 33. Dn. Præ-
 ses *Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 8. & de Actionib. forensib. investig.*
 9 *sect. 1. membr. 7. §. 17.* Addunt alii quintam, si scil. Præsentans suo
 nomine alium Adjectum, vocula usitata Commiss, substituatur
 10 vid. Sprenger *all. loc. pag. 38. pr.* & hoc dicitur indossiren / quasi
 11 in dorso Cambii scribere. Sin vero hæc inscriptio sæpius mul-
 tiplicetur, tum vocatur *giriren*, de quo infra pluribus.

12 §. III. Prima ergo persona, quæ pecuniam per literas
 transferendam seu transcribendam in se recipit, vocatur
 Campsor, item Collybista, Transportans, Dator Literarum
 Camb. Trassans, Tractans, vel Trahens, Scribens, Transcri-
 bens, Receptor, Germanice Trassirer, Wechselnehmer / Wech-
 seler / vel der Geber / Ausgeber des Wechsel-Brieffs / item der
 Geld auff. oder zu Wechselnimmt / seu der den Wechsel Brieff
 13 ausstellet / item Ordre geber / Cambist. Trahere hic nihil aliud
 denotat quam ex suscepta obligatione alio in loco solvere;
 Wann an einem Ort Geld aufgenommen wird / solches anders
 14 wo wieder lieffern zu lassen. Tratta vero seu Tracta est ista
 pecuniæ quantitas, quæ literas offerenti debet ab eo exsolvi,
 cui illæ sunt insinuata. D. Gvalther *de Camb. th. 4. Lit. E.* Hoc
 addimus: Campsor ille dicitur qui *requiritur ad Cambium* & ille
 qui *requirit* egens pecunia, seu ut sibi pecunia cambio detur,
 dici-

dicatur campfario, Gait. *Tr. de Credito Cap. 2. tit. 7. n. 2513. & n. 1206.* Secunda persona nominatur Remittens seu Numerans der Wechsels Geber / der Herr des Wechsels: hic pecuniā certo in loco alicui exsolvit, ut alibi ab alio eadem vicissim exsolvatur; & talis respectu Trassantis est creditor, si Valuta numerata, secus ea non soluta, tum vices debitoris sustinet. Est ergo remittere, seu 16 remissam facere hic idem quod mandare. Qui namque remittit, ille mandat: & Remissa significat illam pecuniæ quantita- 17 tem cuius exactio alicui demandatur, Raphael de Turri *Tr. de Camb. Disp. 1. quest. 1. n. 35. 36.* Tertia persona cui fit Remissa appellatur Præsentans seu Exactor, item teste Anfaldo de Anfaldis *Tract. de Commerc. & Mercatur. Discurs. 1. n. 12. & passim.*, Adjectus, item Campfarius, qui pecunia alio in loco indiget Hahn ad Wesenb. *tit. ff. de Præscript. Verb. n. 2.* Germ. Procurant, Brieffs-Uberbringer: Inhaber / Ordrehaber / auff den der Wechsel Brieff gericht und solchen dem Acceptanten vorzeigen muß. Jacob Savary im vollkommenen Kauffmann *cap. 20.* Ultima persona, cui dirigitur Trassa vel Tratta, seu cui scheldæ Cambiales præsentantur auff den der Wechsel bezogen wird / vel simpliciter der bezogene vid. Preusch. Wechsel-Ord- 18 nung *Art. 5.* Dicitur alias Acceptans, Acceptor, Mandatarius Trassantis, item negotiorum gestor, factor, Commissio- 19 narius, Corresponsalis, Correspondent. Anfaldus de Anfald. *Discurs. 79. n. 4.* Turri all. *Tract. Disp. 1. quest. 1. n. 35.* Illud adhuc adjicimus, quod si quis in se ipsum trahat cambium non opus sit nova præsentatione vel acceptatione, quia ille jam vi literarum propriam personam obligavit: vocantur alias eigens Wechsel / propter Wechsel.

§. IV. Consideratis personis principalibus in Literis Camb. occurrentibus, perlustrandæ erunt personæ minus principales, quas inter primo obtutu occurrit *Nobilis*: Ut autem 20 ille facultate gaudet celebrandi quemlibet contractum liberri- meque negotiandi; ita ex eo ipsius honor ac Nobilitas per Cambii exercitium splendoris sui neutiquam patietur eccli- psin, modo tamen lucelli captandi gratia non negotietur.

B

Mar-

10 CAP. II. PERSONAS ACCEPTATIONIS LITERARUM

Marquard *de Jure Mercat. Lib. 1. cap. 10. n. 61. seqq.* Wurms. *exerc. Jur. publ. 4. quest. 16. conf. L. 3. Cod. de Commenc. & Mercat. ibi-*
 21 *que Dn. Brunnem. (2) Clerici, quibus tamen in jure Canon. se-*
vere interdicta est mereatura & huic annexum cambiale nego-
tium, ne scil. temporalibus inhient lucris, cambia vero maxi-
me spe lucri exerceantur, conf. cap. 15. 16. X. de Vit. & Honest. Cle-
ricor. c. 9. 10. Dist. 88. c. 6. X. Ne Cleric. vel Monach. Hieronym. de
Luca de Cambiis §. sequitur, à n. 28. usque ad 36. Joh. Baptist. de
Luca Theatr. Veritatis & Justitia Tom. 3. Tit. de Cambiis Discurs. 18.
B. Brunnem. in Jure Eccles. Lib. 1. cap. 6. membr. 10. §. 7. ibique
 22 *Dn. Præses. An vero idem judicium ferendum sit de Ministris*
PP. Doctoribus cambia tractare volentibus, haud immerito
dubitamus, cum nullibi reperiantur prohibiti.

§. V. Hos (3) excipiunt *Fæmina*, quæ cum ob generalem
 Ordinationis Cambialis Electoralis Prutenicæ & Lipsiensis
 23 *Art. 2. dispositionem non deprehendantur speciatim exemptæ,*
 24 *merito ad acceptandas Literas Camb. eas admittimus. Nee*
refragatur, quod negotiatio cambialis sit opera virilis, à qua
foeminæ censentur esse remotæ. L. Fæmina 12. ff. de Edendo. conf.
Hieronym. de Luca de Camb. cap. fin. n. 30. Resp. has eo ipso vi-
ro æquiparari, quando propitio jure contrahere, emere atque
vendere possunt vid. L. 7. Sed & si quis meam §. 1. ff. de Institor.
act. L. 1. §. 16. ff. de Exercit. act. nullo plane, excepta fidejussione
interveniente curatore t. t. ff. & Cod. de SCto Vellej. Carpz. Lib.
6. Resp. 20. n. 16. Preusch Recht Libr. 1. T. 25. Art. 13. §. fin. ibi:
Da auch eine Weibes Person/so zu handthiren pfleget/ mit
Lauffen und verkauffen in den Stammen und andern dergleichen
Waaren contrahirte. soll solches auch ohne Vormünder bez
ständig und verbindlich seyn. add. Libr. 1. Tit. 8, §. 2. & omnino
Churfl. Brand. Preusch Wechsel: Recht Art. 35. ibi: Gleicher
Gestalt müssen sie sich auch diesem Wechsel: Rechte so wol les
dige als verehlichte Weibes Personen unterwerffen/ wann
dieselbe entweder vor sich/ in eigener Handlung begriffen/ oder
denen Geschäften ihres Ehemannes fürstehen/ ob es gleich
ohne Vollwort ihres ehelichen Consorten, oder ohne Einwilli
 gung

nung eines andern Curatoris, und sonder Erinnerung ihrer Weiblichen Privilegien und andern Rechts Wohlthaten geschiet 25
 Unde ampliamus sive foemina sola suo tantum lucro & 25
 commodo negotietur, vel in Societate, Mascopey und Compagnie-Handlung vivat: sicque socia sit vel mariti, vel extranei. Elucet ergo ex antea dictis, ejusmodi foeminam negotia- 26
 tricem ratione acceptationis Literarum Cambii exceptione SCti Vellej. non gaudere, utut per istam acceptationem fiat constitutum, & acceptando literas oblatas censeatur ratificasse, ac se debtricem ejus, ad cujus favorem literæ conscriptæ erant, constituisse. Ratio hujus asserti consistit in paratissima 27
 executione, quam Literæ Camb. præ se ferunt vid. R. J. de Ao. 1654. §. 107 & Preussch L. Recht L. 4. T. 18. art. 2. §. 4 junct. Churfl. Pr. Wechsel- Recht §. 35. & Leipz. Wechsel Ordnung Art. 2. Marquard Tr. de Jure Mercat. Libr. 1. cap. 12. n. 22, 27. Dn. Rivinus in specim. Except. For. cap. 8. n. 4.

§. VI. Progredimur ad *Filiisfam.* in sacris Parentum ad- 28
 huc constitutos, visuri an illi gaudeant circa datas vel acceptatas Literas Camb. exceptione SCti Macedon? Resp. Affirm. ex hac ratione quia tale Cambium reputatur esse mutuum palliatum, præsertim, si hoc forte à studiosis vel aliis filiisfam, sit celebratum. Huc spectat elegans Responsum à Dn. Scabinis Lips. datum 10. 1677. Ob nun wol die Universitäts Verwandten vermöge Churfl. Sächsischen Rescripts dem Wechsels Recht unterworfen/die Contractus Cambii pro Permutatione, oder Emptione Venditione zuhalten und dem Filiofam. das SCtum Macedon. anderer Gestalt nicht/ als in Mutuo zusetzen komt/übrigens aber dessen Obligation in Rechten vor kräftig geachtet wird. Diemeil aber dennoch Titius den Werth in Leipzig baar/ item vergnüget zu seyn/ Inhalt des Wechsel-Brieffes bekennet/und daselbsten wieder zu zahlen versprochen/ auch nicht zu vermuthen/ daß eine Person von dergleichen Condition, und welche annoch an des Vaters Tisch/ Wechsel treiben und handeln wolle/ hierüber zum Nachtheil des gemeinen Wesens ein Anlehn durch einen Wechsel-Brieff nicht bemengtelt/

- telt / noch ein jus speciale / als wenn es alle casus privilegiatos auffhebe / erklähet werden kan / N. M. J. E. Fr. So hat sich auch Titius wieder die im Wechsel-Brieffe enthaltene Schuld / als ein Mutuum palliatum mit dem Senatus Consulto Macedoniano allerdings zubeheffen. vid. D. Zipfel *de Tesser. Collyb. sett.*
- 29 *§. 18.* Idem videtur asserendum *de Minoribus*, hi utut alias sint Domini rerum suarum, propter interdictam tamen à Lege administrationem & alienationem absque Curatoris autoritate mutuo dare prohibentur, adeo ut si vel maxime dederint, non tamen fiat accipientis, nec mutuum habeatur contractum *Struv. Ex. 16. th. 16. conf. L. 3. C. de in integr. restitut.* Fallit tamen
- 30 hoc in ejusmodi minoribus, ut & filiisfam. qui forte tanquam idonei Mercatores approbati, & ex plerarumque præsertim maritimarum Civitatum consuetudine, in album Mercatorum sunt recepti, hoc namque juxta Mascard. *de Probat. conclus. 1037. n. 1. seqq.* collegam seu Mercatorem probat & quasi possessionem
- 31 officii confert. Nec insuper quicquam hic operatur beneficium restitutionis in integrum. Etenim huiusmodi Minores adversus contractus, quos celebrarunt ut Mercatores seu Campsores, non ea propter restituuntur in integrum, quippe impediret id, falleretque commercia, nec quicquam commodi publicæ afferret utilitati, *L. quod si minor. 24. §. 1. ff. de Minorib. Mev. ad jus Lubec. Lib. 1. Tit. 2. Art. 7. n. 30. in addit. pag. 141. Ansaldo de Ansaldis Tr. de Commerc. & Mercatur. Discurs. general.*
- 32 *n. 89. 90. pag. 427.* quo collimare quoque videtur Chuiß. Preusch Wechsel-Recht *§. fin.* in verbis: So findet auch die Exceptio Minorennitatis keinen Platz / daferne dergleichen sc. Rauff- und Handels-Leute bereits in Handlung begriffen / und ihren eigenen Geschäften fürstehen.
- 33 *§. VII.* Quid vero dicendum erit de Institore, vulgo Factor, Buchhalter / Handlungs-Berwalter / *negotiis Domini gerendis preposito, an talis literas Camb. presentatas nomine Preponentis valide acceptare poterit?* Quanquam hic plenam habeat potestatem literas aperiendi, & ad eas respondendi; attamen incio domino nulli Institori adeo de rebus domini disponendi
- fa-

facultas data intelligitur, ut Cambia pro lubitu absque speciali mandato acceptare possit, quia ad negotiandum quidem, sed non ad cambia solvenda est præpositus. Andr. Scheffer *Part. 3. quest. Pract. 38. n. 36.* Reinerus Budelius *Tr. de Monetis & re Monetar. Libr. 1. c. 25.* Paschalis *de Virib. Patrie potestat. P. 1. cap. 8. n. 65.* Rota Genuens. *Decis. 14.* Vogt *de Camb. p. m. 118.* Struv. *Decis. Sabbath. cap. 21. Decis. 4. & cap. 15. Decis. 22.* Nisi antea absque specia-
 34. li concessione eas non contradicente principali acceptare solitus fuerit, & Præsentans hujus fidem eo in casu magis resper-
 xerit. Sprenger *all. loc. §. 17. pag. 90.* Dn. Præses *Tr. de Caut. sect. 3. cap. 5. §. 19.* ubi Responsum. Unde eleganter in constitutione
 35. nostra cambiali dispositum est, ut Præpositi negotiationi in acceptandis literis cambii, suis nominibus cognominibusque nomina suorum principalium simul subjiciant, quo non facto, Præsentanti, quasi acceptatio penitus denegata, conceditur protestatio Chursl. Pr. Wechsel Ordn. *Art. 8. & Pr. L. N. L. 4. t. 18. art. 2. §. 4.* jung. Leipz. Wechs. Ordn. *Art. 8.* Ob quaest-
 tionis superioris affinitatem haud inconvenienter hic quaerimus, an frater pro fratre in Cambialibus, si negotia fratris falliti
 36. forte gesserit, teneatur? Resp. Neg. ob elegans Responsum Scab. Lips. *de ao. 1670,* quod legere est apud Dn. Zipfel *sect. 7. §. 21.* verba ejus ita sonant, ob nun wol N. H. in seines Bruders H. H. R. Verrichtungen sich allhier befindet / auch andere Schulden seinem wegen gezahlet. Diemeil er aber dennoch weder deselben Institor ist / noch institorio nomine den Wechsel Brieff unterschrieben &c. auch ferner nicht bezubringen / daß er der 100. Thl. halben einige Comission oder Vollmacht von den andern auff sich gehabt / vielweniger den Wechsel / weiln er in Person allhier nicht ist / recognosciren kan / in welchen Fall aber kein Arrest verstattet / noch dem gegenwertigen Bruder caution zugemutet werden mag &c. So ist gedachter H. H. R. des H. H. R. Bruder allhier in Anspruch zunehmen vielweniger zur caution anzuhalten nicht berechtiget. Tandem disquirimus, an socius administrator data facultate accipiendi pecunias ad cambium pro negotio sociali explendo, hoc facere possit absque inti-

matione consocii Resp. Affirm. de socio cambii, quia quoties socius vel mandatarius gerit rem utilem & quam verisimiliter ipse Principalis faceret, si per se ipsum administraret, tunc non dicitur mandati fines excedere Joh. Baptist. de Luca in *Theatro Veritatis & iustitiae* Tom. 3. disc. 14. n. 3. de camb.

CAP. III.

Requisita Literarum Camb. earumque modum in acceptando demonstrans.

CONSPECTUS.

Connexio. n. 1.

Requisita & descriptio L. C. n. 2. seqq.

Cambia sine literis fieri nequeunt. n. 5. 6. & n. 7. 8.

De distantia locali in Cambiis. n. 9.

De clausula cambiali in mutuo. n. 10.

Locus in cambiis. n. 11. seq.

Dissentiens Freyer refellitur. n. 15. n. 16.

De tempore in cambiis. n. 17. 18. 20. seq.

Cambium plateale quid. n. 19.

Omissio diei in cambio an noceat. n. 23. seq.

De diebus discretionis. n. 26.

De Mandato in Cambiis & literis de adviso. n. 28. & seq.

Harum formula German. & differentia à schedis camb. n. 30. 32.

Quomodo à Spachiis differant. n. 33.

An ad acceptationem requiran-

tur litera avisorie. n. 34. 35.

Quid importet vocabulum Wechsel Brief. n. 37. sq.

Variae valute denominationes & an ad substantiam cambii illa pertineat. n. 42. & seq.

Quid operetur clausula vor mich bezahlt solle wol bezahlt seyn. n. 51.

De pecunia cambiali. n. 53. & seq. An pretium cambii juste augeri vel minui possit. n. 57.

De pretio currente quid observandum n. 58. & seq.

Valuta ciphris neutiquam scribenda. n. 62. 63.

De errore ratione summae in rubrica & nigro commissio n. 64.

Vocabula commiss, indossiren in bianco & giriven quid denotent. n. 65. & seq.

Vox prima, secunda, sola in cambiis. n. 70. & seq.

Subscriptio cambii. n. 73.

Quid

ET MODO ACCEPTANDI.

15

Quid de acceptatione & presentatione observandum. n. 74. & seqq.

Quid operetur: ich acceptire umb in der Zeit zuantwors ten. n. 81. 82.

Quando literæ dicantur honori-

ret oder respectiret. n. 85.

Traditur cautela. n. 87.

De suspensione acceptationis n. 89 sq.

De acceptatione in feriis & pla- teis. n. 91. 93.

Quid hac de re in Ducatu Prus- sia n. 92.

§. I.

CUM totus actus dicatur vitiosus, si forma etiam in mi-
nima parte ad amissim usque non sit observata: & tum
demum res ponatur, quando posita est forma: Hinc è
re esse duximus, antequam ad ipsum acceptationis Li-
ter Camb. modum progrediamur, paucis saltem nonnulla de
literis collybisticis tum in se, tum de earundem Acceptationis for-
ma in medium proferre. Quod itaque literas has in se consi-
deratas concernit, præmittenda omnino in antecessum erit ea-
rum descriptio. Describuntur vero illæ, quod sint compen-
diosum & breve quoddam instrumentum privatum, trium
quatuorve linearum, à Tractante subscriptum, continens ejus
mandatum, factum illi ad quem dirigitur Tratta, de solvenda
summa ei, cui facta est remissa, cum expressione diei & loci
celebrati Cambii destinataeque solutionis. Raph. de Turri *Tract.*
de Camb. Disp. 2. quest. 1. n. 1. 2. seq. Aliter & quidem pleniorẽ de-
scriptionem sistit Gaitus in *suo Tr. de Credito cap. 2. Tit. 7.* quod
sint compendiosum instrumentum, per debitorem Cambii
privatim subscriptum, & ad locum solutionis cum duplici sum-
mæ solvendæ expressione directum, die & loco, tam quo da-
tum, quam quo solvendum est, adjecto, mandatum consecu-
tivum Cambii continens, injunctum huic, quiolvere in loco
solutionis debet illi, cui solutio est faciendã, addito ut plurimum
alio mandato, pecuniarum earundem imputationem concer-
nente. Ex hisce evincitur, cambia sine Literarum interven-
tu commode expediri non posse *vid. cap. unic. in Libr. 7. Decre-*
tal. de Cambio. unde literæ ad perficienda Cambia ubivis ex
communi Mercatorum stylo requiruntur.

§. II.

- 7 §. II. Inter plurima autem earum requisita primum oc-
 8 currit, ut istæ schedulæ quoad scripturam sint legibiles & intel-
 9 ligibiles, arg. *L. 11. §. 3. ff. de Instit. Act. L. 6. §. 2. ff. de Bon. Poss.* Se-
 cundum consistit in diversitate pecuniæ & distantia locali, quæ
 salva cambii substantia separari nullatenus queunt. Proinde si
 pecunia in eodē loco, tunc quia nulla intercederet distantia lo-
 corum, talis defectus vitaret contractū Camb. resolveretque
 illum in aliud negotium, forte in mutuum, & quocunque tan-
 dem nomine à Contrahentibus vocaretur, mutuum tamen
 in substantia maneret, & Cambium judicaretur ficcum, ut
 scite prolixius deduxit Turri *cit. tr. Disp. I. quest. 29. n. 13, 14. p. m.*
 97. Mantica *de Tacit. & ambig. Convent. tom. 2. Lib. 25. Tit. 3. n. 17. &*
 10 18. Illustr. Dn. de Rhetz *de Versura Part. 1. cap. 5. th. 15.* Interim ta-
 men, quia hic de effectu obligationis cambialis potissimum sol-
 licitus sum, qui in paratissima executione consistit, secundum
 usum in foro mercatorum receptum, nullus dubito, si talibus
 literis de accepto mutuo in specie insertum deprehendatur:
 Auf diesen meinen Wechsel-Brieff zahle ich 1000. illas pro cam-
 bio reputandas esse, non tantum si de cætero hæ literæ in for-
 ma Cambiali conscriptæ, sed & si ordinaria quædam obligatio
 super mutuo conscripta, & termino solutionis sequentia forte
 sint addita: Und verspreche hiemit die mir vorgeschossene 1000.
 Reichs-Thlr. auf bevorstehende Leipziger Oster-Messe nach
 Wechsel-Recht zu bezahlen. Vel: Ich gebe meinem Gläubiger
 freye Macht und Gewalt dieser Post halber nach Wechsels-
 11 Recht wider mich zuverfahren. Porro Locus hic in Cambiis
 12 est vel determinatus, vel indeterminatus, certus vel incertus:
 similiter alius locus est à quo, alius ad quem: ille ad Cambii
 perfectionem, in quo pecunia data; hic ad ejus complemen-
 tum seu consummationem spectat, quo Literæ cambiales diri-
 13 guntur, acceptantur & exsolvuntur; denique alius intermedi-
 us v. gr. Regiomontanus mercator quidam desiderat Halæ 1000.
 Imp., hos solvit Sempronio, hic transcribit Lipsiam ad Mevi-
 um, iste mandato illius literas scribit Halam ad Javolenum.

§. III.

§. III. Ulterius in Literis Camb. non attendendus venit 14
principaliter Locus, ubi solutio facienda, sed, non obstante
in contrarium *L. Contraxisse. 21. ff. de O. & A.* ubi Cambium pri-
mum celebratum, cujus expressio vel ideo fideliter ibidem fie-
ri debet, ut Præsentanti constare possit, in quem locum, lite-
ræ cambiales non acceptatæ, cum protestatione deinceps sunt
remittendæ. *Dominic. Gaitus Tr. de Credito Libr. 2. Tit. 7. n. 2446.*
Hendiger all. tr. cap. 7. pag. 61. sub fin. Dissentit Freyer *Tr. de So-* 15
lutionibus cap. 6. n. 13. statuens illum locum esse contractus, in
quo destinata solutio Cambii, non autem illum, in quo Cam-
bium celebratum *wo der Wechsel geschlossen.* Verum huic sa-
tisfacit *Dn. D. Joh. Sam. Stryk. in Disp. de Loco Solutionis cap. 3. §.*
14. quo nos remittimus. Reliqua ratione Loci in Cambio re- 16
servamus cap. 4.

§. IV. Subsequitur jam tertium requisitum in Cambiali- 17
bus, literis observandum, videlicet *Tempus*, quod communiter
consideratur (1) intuitu *dationis* bey *Ausstellung* / cum nimi-
rum in facie interiore schedularum illud annotatur: (2) *acce-*
ptionis conf. omnino *Pr. Wechs. Ord. art. 6. sub finem.* quando
nempe ab Acceptante tempus Præsentationis subscribitur,
deniq; (3) *exsolutionis* Literarum, quando sc. ab eodem solutio
facta. conf. *Sprenger all. loc. §. 14. p. m. 80.* Adhæc tempus est vel 18
feriarum vel *Platearum*: illud in feriis semper est certum, dici-
turque hebdomas solutionis *die Zahl-Woche / letztere Mess-*
Woche. In plateis autem *zwischen denen Messen* (*Vox Pla-* 19
tee hic non denotat aream, seu locum publicum, in quo po-
pulus solet in unum convenire, sed denotat civitatem seu lo-
cum, in quo contrahuntur vel in quem diriguntur Cambia &
destinatur eorum numeratio) Hoc tempus secundum placi-
tum contrahentium mutatur, & est definitum vel expressa
constitutione, vel longa consuetudine, confirmata statutis:
diciturque tum à *uso* vel *adoppio uso* i. e. altero tanto tempore.
Consuetudinarium, vel præfinitum in ipso contractu, & tum 20
nuncupatur conventionale. Hujus terminus est vel brevis, 21
nempe à *Vista* i. e. visis literis Camb. vel ad oblationem & visum

18. CAP. III. DE REQUISITIS CAMBII

- strack / auffſicht / quæ verba ad momentum & in continenti
exposcunt solutionem: vel longus & dicitur Nachſicht / auff
10.12. dies, pluriumque hebdomadarum post literas exaratas &
præsentatas. conf. Preusch. Wechſ. Ordn. Art. 18. E contrario
22 si solummodo Literis annexum *à uſo*, tum non est terminus
juxta Ordinat. all. Camb. Art. 20. n. 15. sed secundum reuſum.
Jus Prut. Lib. 4. Tit. 18. Art. 2. §. 5. XIV. dies inclusive.
- 23 §. V. Quid vero si dies in literis cambii, qui tamen prima fron-
te his solet adjici, sit forte omissus, an propterea futuro Cambio exsol-
vendo talis omissio erit damnosa? Neg. cum diei annotatio non
sit de substantia actus, utut alias ante diem in literis præfixum
vorm Verfall Tage solvere Cambium non liceat, nec ideo
adjiciatur, ut rei gestæ eluceat veritas, sed ut probatio sit in-
24 aprico. Hinc neque acceptans propter omissionem diei, neq;
dans, si literæ cum protestatione postmodum revertantur, re-
25 cufare numerationem possunt. Sicut nec mandatarius ideo,
quod scribens in assignatione diei vel termini errorem com-
miserit, solutionem declinare, sed tuto in loco transcripto
solvere valet. Joh. Jac. Uffenbach de Protest. in Camb. cap. 6. n. 12.
Stypmann de Jure Marit. P. 4. cap. 8. n. 48. 49. Nicol. de Passerib.
de privat. script. p. m. 402. n. 45. Pluribus de tempore acturi sumus
infra cap. 4. Hoc saltem hic adhuc adjicientes, quod sic dicti
26 dies discretionis *Discretion-Respit-Respect*: oder Nachtage / non
ubique locorum sint concessi: sicuti Lipsiæ propter multas
debitorum tergiversationes, aliaq; Creditoribus exinde sub-
orta-incommoda plane hi dies sunt abrogati: pariter & in
Prussia Elector. per novissimam sanctionem reuſo Juri Prut.
insertam Libr. 4. T. 18. Art. 2. §. 4. ibi: Gestalt dann alle so ge-
nandte discretion-Tage hiemit auffgehoben seyn sollen. Sic &
ibidem in nundinis debitores nullis diebus discretionis am-
plius fruuntur, per textum in Ord. Prut. art. 17.
- 27 §. VI. Quartum requisitum in literis camb. est *mandatum*
seu *procura*, quod dirigi solet à Trassante ad correspondentem,
exprimiturque his verbis: zahlet vor mich / vel geliebe der
28 Herr zu zahlen / stelle es à conto laut *adviso*, quæ sunt literæ
præmonitionis, vel intimationis seu *Avisorie Advies-Brieſſe*.
Hæ

Hæ præcedunt quandoque literas camb. vel concomitantur, 29
 ac mandatarium Trassantis certiorum faciunt de transmit-
 tendo cambio, simulque de ejus provisione & reciproca solu-
 tione ipsi facienda auff was Art er sich seiner Rembours oder
 Wiederzahlung halber re- und prevaliren solle. Præterea hæc
 literis de *advise* significatur, adfore aliquem, qui literas colly-
 bist. oblaturus, & juxta eas cambium sit exacturus, cum petiti-
 one, ut illis satisfiat. Savary im vollkommenen Rauffmann
Part. 1. cap. 21. p. 166. & seq. Formula earum solet hæc esse. *Adi Kb:* 30
nigsberg d. 18. Aug. 1697. S. T. Per advise dienet hiemit / daß auf 31
denselben heut dato ein Wechsel überschrieben von Reichs Thas-
ler 1000. sage tausend Thl. an Herrn N. N. 14. Tage Nachsicht
an Brandenb. zwey drittel zu zahlen. Bitte meinen Brieff mit
prompter Zahlung zu honoriren und es auff mein conto zu stellen
woran mir eine große affection geschiehet. Honorire hinwieders
umb des Herrn Brieffe mit bereitester acceptation, und verhar-
re meines Hn. dienstwilligster. conf. Saccias de Camb. §. 1. q. 5 part.
3. Heydiger all. tr. cap. 7. pag. 68. Alias hæc literæ de advise per se
nihil concludunt, nec aptæ sunt ad fundandum creditum, &
sunt quasi tractatus, ubi multa tractantur, quæ non perfici-
untur. Præterea probant quidem mandatum, quia continent
determinatam dispositionem, licet via executiva destituan-
tur, Coelius Bichius Decis. 481. n. 6. 7.

§. VII. Ex quo facile differentiam literarum Advisoria- 32
 rum à Cambialibus eruere licet. Etenim (1) illæ immediatæ
 ad correspondentem seu *procurantem* mittuntur, hæc vero præ-
 sentanti traduntur. (2) Harum receptio tacitam operatur ac-
 ceptionem, quod secus in illis, utpote quæ citra ullum præ-
 judicium retineri possunt. Adhæc annotamus, literas a viso- 33
 rias à Spachiis non multum discrepare, præterquam quod
 hæc in regularibus cambiis seu feriis, vel ex feriis: illæ in irre-
 gularibus seu plateis usurpentur, von Platz zu Platz *spediret*
 werden Turri *all. tr. Disp. 2. quest. l. n. 11. 12.* Gvalther de Camb.
lib. 6. lit. N. Sprenger p. 47.

§. VIII. Hic non inconvenienter quærimus, an ad validam 34

acceptationem & cambii exsolutionem precise desiderentur literæ de
 adviso, seu pramonitionis? Resp. Hasce avisorias adeo neces-
 sarias esse, ut absque illis mercator mandatarius collybisticas
 oblatas acceptare & solvere non teneatur, inprimis in casu,
 quo is cui tratta facta, trassanti ad dandum aliquid non existit
 obligatus, nisi faciat pro *honore literarum*, quod consuetudine
 Mercatorum etiam ei licet, ad quem Literæ Cambii non fue-
 runt directæ. Unde dubitatione caret, vigore literarum de
 35 adviso nullam pecuniam nec exigi, nec solvi, sed demum per
 subsequentes literas cambii, Marta ff. noviss. tom. 3. cap. 18. pag.
 162. Gamma Decis. 336. n. 4. quippe quæ sunt instar referentis &
 relati, ac fundamentum acceptationis; & hoc plerumq; frau-
 dis, quæ à præsentantibus aliisque per falsificationem litera-
 rum camb. committi potest, evitandæ gratia fieri solet. Si er-
 go schedulæ cambiales defecerint, solæ Literæ intimationis
 non sufficiunt, conf. supra num. 31. Marquard. de Jure Mercat.
 Lib. 2. cap. 12. n. 47. Anton. de Amato Part. 1. Resol. 47. n. 41. Vogt
 de Camb. Thes. 7. pag. m. 107. Dn. Præses Tr. de Cautel. sect. 3. cap.
 36 §. 11. conf. omnino Leipz. Wechsel-Ordn. Art. 27. quod si ve-
 ro contingat, Acceptantem sine his Literis cambium acce-
 ptasse, solvere tunc simpliciter tenebitur, cum sic juri suo re-
 nunciasset, seque debitorem scriptæ pecuniæ summæ consti-
 tuisse censeatur, vid. Coelius Bichius Decis. 481. n. 6. 7.

37 § IX. Porro hac occasione disquirere licebit, an vocabu-
 lum Wechsel; Brieff in scriptura cambiali ita necessarium, ut co-
 omisso, aliis licet requisitis omnibus, ex more Mercatorum solitis, exi-
 stentibus, literæ tales virtute ac operatione sua destituantur? Si di-
 cendum quod res est, negamus, (1) quia nihil certius aut ex-
 peditius, quam in Mercatorum causis & contractibus æquita-
 tem & bonam fidem, cui non congruit de apicibus juris dispu-
 tare, maxime spectandam esse: quæ ista vero æquitas? quæ bo-
 na fides? Ubi non sensus, sed vana ac inania vocabula arripi-
 38 untur ac cavillantur. (2) quia in omnibus civilibus negotiis
 veritas rei potius, quam scriptura perspicui debet per L. 1. Cod.
 plus valere quod agit. certe multo magis in mercatorum causis
 illa

illa attendenda erit. Neque (3) probari poterit, appositionem hujus voculæ esse de substantia & forma schedæ cambialis, ut ea neglecta interimat rei substantiam: præsertim quia nec literæ ipsæ & scriptura sunt de essentia hujus contractus, nec præcisè & simpliciter necessaria, si forte Remittens contraxerit auff Rauffmanns Wort und parole. Coelius Bichius *Decis.* 74. n. 44. seq. sed requiruntur solum ad probationem extrinsecam, non intrinsecam arg. L. 4. ff. de Fide Instrum. Höping in *Stella Notariorum* part. 1. pag. m. 94. Unde si aliter constat, cambium vere & realiter factum, utpote per testes, superfluas esse literas dicit Scacc. de *Commerc.* §. 6. gl. 1. n. 76. p. 436. & §. 1. quest. 5. n. 10. 11. 13. Illustr. Dn. de Rhetz de *Versur.* cap. 5. th. 10. sub fin. Lauterb. de *Nuncio* cap. 7. Verum enim vero utut hæc ita sese habeant, veritatisque theoreticæ convenient, tutior tamen & cautior erit in Praxi hujus vocabuli adjectio, præprimis ad evitanda multa inconvenientia, & ad indicandum, quod istud debitum ex causa Cambii proficiscatur, quia scriptura est velut symbolum per quod solutio mandata, ne numerans vane pecuniam numerasse reputetur. Heydiger *all. Tr.* cap. 7. p. 63. & omnino hic Dn. Zipfel de *Tesser. Collybist.* sect. 7. §. 28. ubi ratione omisæ hujus voculæ Wechsel Brieff facti speciem proponit.

§. X. Considerandum ulterius occurrit quintum requisitum, consistens in DENOMINATIONE AC SPECIFICATIONE PRE-
 TIU, quod pro diversitate loci à quo & ad quem diversis ex stylo Campforum gaudet nominibus. Etenim intuitu loci à quo Valuta, was zu Wechsel gegeben oder gezahlet wird/ nuncupatur: respectu autem loci ad quem & quidem quoad Trahentem, Tratta, quoad dantem seu Remittentem Remissa appellatur. A-
 lias secundum Jacob Savary im vollkommenen Rauffmann Part. 1. cap. 20. p. m. 138. contingit 4. modis. (1) Quando exprimitur, den Werth empfangen quod quælibet satisfactio designatur. (2) Den Werth verstanden h. e. uti explicat all. Savary cit. loc. pag. m. 152. sub fin. quando Campsor alicui, cui parum fidei habet, hic tamen non ante exsoluturus illi est pecuniam,

47 nisi literis, ab isto transcriptis, vere exsolutis. Proinde si pretium nondum accepimus à remittente, uti non nunquam in plateis accidit, tum tempore scriptionis literarum Camb. omitteri solet verbum accepisse & solummodo scribitur Valuta à Titio videlicet accepta vel vocabulum Cambiasi seu Conticon vid. Vogt. p. m. 205. Sprenger p. 49. nisi confiteamur nos accepisse spe futuræ numerationis, quod tamen à sagacioribus Mercatoribus rarissime fieri consuevit. conf. Pr. W. Recht art. 1.2. & 34. in fine. Num autem realis numeratio ad substantiam Cambii pertinebit? R. eandem non esse necesse, sed sufficere, si Cambium in uno loco sit conclusum daß der Wechsel einmahl geschlossen wordē & literæ Camb. datæ, fuerint transmissæ Klock. Tr. de Erario L. 2. c. 21. n. 18. 26. secus de Ord. Camb. Elect. Prut. Art. 1. ibi vor alle geschlossene Wechsel Briefe soll bey Überlieferung der Prima die Valuta sofort præcise bezahlt werden.

49 (3) Durch Waaren empfangen: quod contingit si pro accipienda pecunia non alia reddatur, sed aliquid aliud. Verum id non ex natura contractus camb. evenit, sed voluntate contrahentium, dum pro pecunia res alia vicissim, uti dictum, in solum loco pecuniæ accipitur. arg. L. 21. Cod. Locat. (4) Den Werth von mir/oder in mir selbst h. e. cum negotiator schedas collybisticas dirigit ad suum debitorem, quas postmodum transmittit suo correspondenti, quo hic ab illo acceptationem & destinato tempore promptam solutionem procuret, ac postmodum talem exactam pecuniam trassanti, hujusve commissionario, remittat. conf. supra num. 10.

51 §. XI. Quid vero si literæ ita sonent: vor mich bezahlt den Inhalt dieses/solle wohl bezahlt seyn? Resp. nihil aliud operatur, quam mandatum dandi & accipiendi apocham, talisque mandatarius, mandanti ad reddendas rationes semper manebit obligatus. conf. laudatus Savary in all. Tract. Part. 1. cap. 20. § 2 pag. m. 146. 147.

§. XII. Ex antea prolatis alia difficilis & intricata suboritur disquisitio, an necessarium ut valuta, sive quomodo, wie der Werth oder Empfang sey/in literis Camb. exprimatur? Resp. Causam debendi in hujusmodi schedis, wodurch Valuta erfolgt/cla-

clarius exprimi valde conducere unde facillimo negotio inferi sane potest unica ista vocula *bahr / oder durch Waaren Den Werth* contentiret ad evitandas plurimas exinde oriundas litium incommoditates, ejus rei elegantem casum *in tr. suo all. p. m. 142. inf. & p. 143.* proponit. Savary. juxta edit. Germ. de ao. 1676. add. Dn. Zipf. *de Theffer. collyb. sect. 6. §. 19. p. 54. in fin. seqq.* conf. tamen *Leipz. Hand. Gerichts. Ord. Tit. XI.*

§. XIII. Porro quod ipsas pecuniæ species in negotio camb. attinet, illarum tres communiter deprehendimus vide- 53
licet, *Wechsel; courant - & Banco-Geld.* Pecunia cambialis ea dicitur, quæ loco ad exsolutionem determinato, non vero 54
contractus, cambio datur atque accipitur. Sic in Prussia Elect. per novissimum Rescriptum Electoris Brandenburg. cambia in 55
nullo alio pecuniæ genere perfici, geschlossen werden/debent, quam in Polnischem Gelde / veluti in *Alchzehner und Sechser.* conf. etiam *Preuschwechsel. Ord. Art. 12. Courant.* designat gemeine gangbare Münze. Banco in specie denotat Banco Thlr. Stück vor Stück: adeo ut nec creditori seu presentanti in ex-
solvendis numis per aliam monetæ speciem, etiam si cum La-
gio mit Aufgeld satisfieri possit, sed præcise in præscripta mo-
neta est solvenda vid. *L. 3. in f. ff. de R. C. L. 16. Cod. de Solutionib.*

§. XIV. Hac occasione haud inconvenienter disquiri- 57
mus, an pretium cambii juste augeri vel minui possit? Resp. Affirm. quia non semper est in eodem loco eadem existima-
tio pecuniæ. Consideratur vero alias æstimatio dupliciter u- 58
no modo qua legalis & naturalis, quam accipit pecunia ex impositione Principis; altero modo qua accidentalis dici-
tur, prout est ea, quam habet pecunia ratione aliquarum
circumstantiarum, veluti (1) ob inopiam pecuniæ, quæ con-
tingit, quando multi Campsores non habent pecuniam traden-
dam ad Cambium 2. Paucitas vel multitudo accipientium
aut dantium ad Cambium conf. pluribus Bonacina *de Con-
tractib. Disp. 3. question. 5. punct. unic. n. 15, 17, 19.* Lessius *de J. & J. Libr. 2. cap. 23. Dubitat. 6.*

§. XV. Quapropter in nonnullis locis v. gr. Amsteloda- 59
mi,

mi Lipsiæ &c. optime provisum est, ut quilibet tempestive currentis pretii notitiam habeat, eandem à parariis seu proxeneticis exquirat. Hi enim ut plurimum uti aliis negotiis, ita & cambiis intervenientes omnium optime currentia pretia resciscunt: quippe alias in plurimis quoque plateis, singulis
 60 septimanis vel diebus, quibus tabellarii ablegantur, illa pretia, ut eo commodius ad omnium præsertim, peregrinantium, notitiam perveniant, schedulis solent imprimi subscriptis eorum nominibus. Quæ schedulæ appellantur cursus negotiationum & cambiorum, Belgis *Priess courrant, cours van Wisseln* *Cours-Zettel*. Idem dispositum legitur in Ord. Camb. Francof. ad Mœnum, ceu videre est apud Vogt *all. tr. pag. m. 37. seq.* Ut & Lips. *Art. 31. Gvalther. de Camb. th. 2. Lit. b. in fin.*

62 §. XVI. Succedit sextum requisitum probe pariter in Camb. animadvertendum, quod nimirum summa acceptæ pecuniæ iterum per acceptantem numeranda, à Trassante, nullatenus numeris seu ciphris tantum, v. gr. 100. sed omnino integris expressis literis sit conscribenda, *arg. L. 6. §. f. ff. de Bonor. possess.* Idcirco ad evitandas fallacias à Cambiatoribus in medio literarum transcriptionis postmodum plenius verbis, vel in calce earum, vel etiam illico post appositam summam plene expressam, numeris saltem reiterando, exarandam esse tradit Sprenger §. 3. n. 4. *pag. m. 40. Heydiger cit. tr. cap. 7. p. 59.*

64 & 62. in fin. Hic à Dd. disquiritur, quid juris si in adscripta summa diversitas quadam occurrat respectu contextus, & majorem summam rubrica, minorem contextus epistolæ cambialis exprimat, an tum valeat cambium, & quid ex ea debeatur? Resp. subsistere ejusmodi literas & minorem contextus summam deberi nobis persuasum habemus: Ratio (1) est, quia rubricæ ex nigro recipiunt, restrictionem & declarationem, adeo ut si contrariæ nigro seu textui appareant, illi potius, tanquam posteriori & magis deliberato sit inhærendum, Lauterbach. 1. *conclus. for. 3. lit. c. Linck. de Rubro, Nigro & Albo diff. 1. part. post. n. 4. & 9. (2) quia semper minor summa majori inest L. In eo. no. ff. de R. 7. L. 9. L. 200. eod.*

§. XVII.

§. XVII. Subsequitur septimum requisitum in epi- 65
stola cambiali occurrens, videlicet vocabulum *Commiff.* quod
à committendo natales refert, denotatque fidelem detento-
rem seu possessorem cambii getreuen Inhaber des Wechsels
Brieffes / oder *Ordre* seu wen er ordiniren wird & hic subordi-
natus aut in individuo, facta expressione ipsius nominis,
nominatur, aut simpliciter nomine *Commiff.* insignitur v,
gr. *Titio vel Mevio tanquam Commiff. seu Adjecto solve 100. Imp.*, hic
adjectus *Mevius Commiff. seu Commissionarius* nuncupatur: Vel
ita: *Cajo oder seinem Commiff.*, oder wen er ordiniren wird / be-
liebe der Herr 1000. Thl. zu zahlen. Hic nomen *Commiffarii*
non deprehenditur appositum, sed solummodo generaliter in-
sertum: proinde effectus denominationis consistit in eo, quod
si nomen *Commiffarii* appareat subjectum, speciale non requi-
ratur ad exigendum Cambium mandatum, secus autem, si no-
men *Commiffarii* non deprehendatur expressum, tum specia-
lis ad accipiendam pecuniam efflagitur concessio. Sprenger
all. Tract. p. 52. Cum quoque nonnunquam eveniat, ut præ- 66
sentans vel plane non, vel non tempestive in loco convento
comparere valeat, ac ideo alio opus habeat, quem vice sua
subordinet, eique exactionem committat, inde mandatum de-
exigendo cambio, dorso literarum inscribi solet, quod tum vo-
catur *indoufche*, *indossiren* / quasi in dorso scribere, quodque ita
peragitur. Der Remittent läßt auff dem Rücken des Wechsels
Brieffes vor einige Zeilen *spatium* und schreibt alsdann seinen
Nahmen / zu dem Ende / damit derjenige / dem der Wechsel zu-
gesandt wird / in das gelaßene *spatium*, den Nahmen des Prä-
sentanten einschreiben könnte etc. conf. Heydiger all. loc. pag. 36. &
37. item p. 63. Marquard de Jure Mercat. Libr. 2. cap. 15. n. 6. 7. seqq.
quod si autem unus alteri exactionem Cambii in dorso adscri-
bat ac ita multoties personæ mutantur: wann die Indossamen- 67
ten vielfältig multipliciret und fortgeschrieben werden / id ap-
pellari solet *giriren* / i. e. plures facere inductiones, quarum vi-
gore talis cessio vel assignatio æque ac si solennis seu judicialis
esset facta, subsistit. conf. *Ordinat. Cambial. Lipsiensium Art. 11.*

D

quod

quod tamen ad evitandas prolixitates & altercationes non ubi-
 68 vis permissum, sed prorsus est interdictum. conf.
 Dn. Præses de Caut. f. 3. c. 5. §. 23. Heydig. pag. all. Sic Jure Camb.
 Elect. Prut. *Indossament in bianco* seu blanco in weiß oder offen
 non valet, verbain Art. 25. ita sonant: Wechsel-Brieffe welche
 an *Ordre* zu bezahlen lauten / müssen vorhero ehe sie bezahlt
 werden / gehörlich *indossiret* seyn; es sollen aber keine andern *In-*
dossumenten in blanco gültig seyn / sondern selbige sollen alle ganz
 vollständig ausgeschrieben werden / mit Namen dessen / an
 wen sie zu bezahlen / wer den Werth dafür erleget und die Zeit
 und Orth / worinnen die *Contrahenten* darüber *conveniret*. In
 Ermanglung dessen / ist der Einhaber schuldig dem *Acceptanten*
sufficiente Caution zubestellen / daß er die Bezahlung des Wech-
 sel-Brieffes rechtmäßig empfangen / und der *Acceptant* vor alle
 Nachmahnung zu sichern.

69 §. XVIII. *Quid si contingat, vocabulum Commissi in symbo-*
lis collybisticis non reperiri, an illi, cui indouche vel inductio in tergo
seu in fine literarum directæ, exactio pecuniæ sit concedenda? Affirma-
 tivam opinionem sustinemus eamque sequenti responso
 quod refert Dn. Zipfel de Tesser. collyb. sect. 6. §. 18. corroboramus.
 Ob nun woll die Wechsel-Brieffe bloß und allein auff Cajum
 eingerichtet / und das Wort *Commissi*, wie sonst öftters pfleget
 gesetzt zu werden / darinnen nicht begrieffen; Diemeiln aber
 dennoch Cajus unter die Wechsel-Brieffe geschrieben / daß Sem-
 pronius seines einwendens ungeachtet die Gelder ihm N. N.
 zu bezahlen zc. schuldig.

§. XIX. Solet præterea, quod tanquam octavum requisi-
 tum sistimus in literis transcriptionis exprimi vox PRIMA, ea ni-
 mirum intentione, ne remittens, qui provide sibi prospectu-
 rus, pro una summa duas recipit Schedas Camb. qua una forte
 amissa, conf. L. qui tabulas. 27. §. 1. ff. de Furt. altera nihilominus
 Præsentanti transmittitur, ex ambabus exactionem urgere
 queat, in una schedula exarari solet h. m. der Herr beliebe zu
 zahlen diesem meinen Prima Wechsel-Brieff; in altera vero sub-
 eo

eodem dato conscribitur vocula: *Secunda* e. gr. der Herr be- 71
 zahle diesen meinen *Secunda Wechsel-Brieff* wo *Prima* noch
 nicht eingelauffen / und bezahlet. Si autem geminatae non
 edantur literae, inseritur duntaxat VOX SOLA: der Herr beliebe 72
 diesen meinen *sola Wechsel Brieff* zubezahlen. Gaitus de Cre-
 dit. cap. 2. Tit. 7. n. 1364. Scacc. de Camb. §. 1. quest. 5. n. 74. conf.
 Chursl. Pr. Wechs. Ordn. Art. 3. Denique hisce annectimus
 quod in fine literarum collyb. subsequi soleat subscriptio Tras- 73
 fantis absque tamen sigillatione. De quibus fusius actum in
 Disput. nostra de Nominis subscriptione habit. Regiomonti,
 quo nos remittimus.

§. XX. Delibatis ita brevissime requisitis literarum Camb. 74
 progredimur contemplaturi ipsam Acceptationis formam. An-
 tequam vero hae acceptentur, praesentatio illarum praecedere
 solet, ut scire possit Praesentans, utrum acceptabuntur nec ne.
 Fit itaque Acceptatio, vel ab Acceptante in persona propria, 75
 vel à tertio aliquo. Priori modo ea tribus absolvitur modis 76
 (1) expressis verbis in scripturam relatis v. gr. Ich *acceptire und*
verspreche contante Zahlung. Cautus tamen hic sit Praesentans 77
 & curet ut acceptans literas cambii, easdem propria subscri-
 ptione sui Nominis acceptat expresso insimul acceptationis
 tempore, quo paratior deinde, lapso solutionis destinatae tem-
 pore contra hunc instituat executionem. Unde in casum huius 78
 deficientis subscriptionis praesentans non tenetur oblatas lite-
 ras camb. recipere, sed potest quasi penitus recusata accepta-
 tione, protestari, quod comprobatur *ordin. Elect. Camb. Prut. Art. 8.*
 in verbis: Ein *Acceptant* ist gehalten die *Acceptation* eines *Wechs-*
sel-Brieffes mit *eigenhändiger Schrift* / *Benfügung* seines
Namens und des *Dati* zuleisten / *anderer Gestalt* ist der *Ein-*
haber solche anzunehmen nicht verbunden / sondern kan davon /
 als wäre die *Acceptation* gänzlich verweigert worden / *protestiren.*
 Consentit Leipz. Wechs. Ordn. Art. 8. & Pr. Land: Recht Lib.
 4. Tit. 18. a. 2. §. 4. ubi rigor ulterius extenditur, ut scil. acceptatio
 L. C. intra 4. horas ante abitum primae postae perficiatur. Non-
 nunquam in scriptis haec fit unica syllaba expressa acc. i. e. acce-

80 *pro.* Vel unica lineola subducta. Quapropter periculosa admo-
 81 dum illa est acceptatio: *Ich acceptiren umb in der Zeit zuantwor-*
 ten / qua voce acceptans à solutione erit immunis, si contingat
 82 interea Trassantem foro cedere: etenim verbum *zuantworten*
 multum differt à promissione solutionis, & sic reservantur ac-
 ceptanti omnia juris beneficia.

83 §. XXI. (2) Contingit acceptatio verbis ore prolatis: v.g.
Ich will den Wechsel-Brieff acceptiren und bezahlen/ vel Ven-
ich habß gesehen. Conf. Savary all. *Libr. part. 1. cap. 21. p. 156. seq.*
 & annexum Edictum seu *Ordonantz Ludov. XIV. Regis Gallie*
vom Handel der Kauffleute de anno 1667. d. 2. Junii Tit. 5. Art. 7.

84 (3) Acceptæ literæ dicuntur, tacita earum receptione atque
 retentione. Quæ tamen non ita intelligenda est, ac si ille,
 cui facta tratta, easdem penes se retineat, sed probe a se per-
 lustratas restituat illi, cui destinata exactio, facta notula ad ter-
 gum earundem, cum expressione diei, se istas schedulas vi-

85 disse Turri *Tr. de Camb. Diss. 2. quest. 2. n. 15.* & tum solet dici:
Daß der Wechsel-Brieff honoriret oder respectiret worden

86 *sey.* Unde qui tacite acceptat, retinetque ejusmodi literas,
 nec iisdem contradicit, cum potest, habetur pro consentiente
 ac approbante, præsumiturque ex hoc solo facto omnia in eis
 contenta ratificasse, suoque Juri renunciassse, *arg. L. si filius*
fam. 16. ff. de SCto Macedon. Qui enim expresse non reprobat,
 probare videtur. Bursatus *Vol. 1. conf. 39. n. 1.* Hinc providi
 87 Camplores, recipientes schedulas collybist. sed eas approbare
 nolentes, in dorso earum scribere solent, se *illas recipisse*, & non
 acceptasse. *auff aber nicht angenommene* Marquard *de Jure*
Mercat. Lib. 3. cap. 9. n. 60.

88 §. XXII. Porro acceptatio sit vel pure & simpliciter, quan-
 do schedæ cambiariæ absq; ulla protestatione, aut reservata
 contradictione acceptantur: *vel sub conditione*, videlicet vel pro
 parte Cambii solvendi tantum, conf. *Pr. B. Ordu. art. 23. ibi*
Wann ein Acceptant den Wechsel-Brieff nicht vollkömlich /
sondern nur zum theil bezahlen wolle &c. vel pro honore li-
 terarum, seu in honorem Trassantis. Similiter suspenditur
 ple-

plenissima acceptatio literarum tamdiu, donec provisio acceptanti reciprocae satisfactionis adveniat, quod mercatores ita efferunt: Wenn die *Retour* nebst dem *Advis-Brieffe* ihm zu: 89
fahme/ damit er wisse/ wo er sich seiner *Wiederzahlung* revali-
ren solle/ & tunc presentans tamdiu, donec provisio adfue-
rit, expectare tenetur, aut, liberum ipsi erit interea temporis
protestari. Heydig. *all. tr. pag. 72.* Marquard. *cit. Tract. L. 2. c. 12.*
n. 85. 86. Econtrario sola promissio de acceptando & quidem 80
conditionata, wenn die *Retour* ankommen/ reum obligare ne-
quit, si merces transmissae, non fuerint liberae aut sufficientes:
so fern die *retouren* oder *Waaren* nicht frey oder *sufficient* seyn
zu *Auszahlung* des *Wechsels*. Deinde alia acceptatio in 91
Feris, alia in plateis perficitur. Illa regulariter fit (pro varie-
tate tamen locorum) vel initio seu prima septimana feriarum
vel in secunda hebdomade, dicta alias die *Zahl-Woche*/ut Fran-
cof. ad Moenum, Lipsiae &c. Sic in Prussia Elector literae camb. 92
ad certas in hoc Ducatu privilegiatas perque octiduum duran-
tes nundinas directae, primo vel secundo die instantis merca-
tus, exclusis diebus discretionis, acceptandae sunt. Preusch.
Chursf. *Wechs. Recht Art. 17.* Haec scil. in plateis acceptatio fit 93
vel a *uso* istius loci, vel secundum conventiones contrahenti-
um. De his infra *cap. 4.* pluribus acturi sumus.

CAP. IV.

Effectum Acceptationis Lit. Cam-
bii proponens.

CONSPECTUS.

Connexio. n. 1.

Nexus presentationis & ac-
ceptionis. n. 2.

Quomodo acceptans constitua-
tur debitor. n. 3. 4.

Cautela pro acceptante. n. 5.

Effectus acceptationis in quonam

consistat. n. 6.

Cautela pro remittente n. 7. seq.

An acceptans cambium ante diem
exsolvere queat? Expenditur
n. 10. 11. seq.

Quaritur, ubinam cambium ex-
solvendum, si locus in eo non

D 3

fit

fit determinatus. n. 15.

Pecunia an in adibus Presentantis vel correspondalis solvenda? n. 16. seq.

Quid alibi locorum hac de re obtineat & in specie de Judais sistitur. n. 19. 20.

Quisnam cambium exigere valet? n. 21.

Verbum bezahler quid in foro mercat. importet. n. 22. sq.

Quid juris sit, si scheda collybist. casu amissa vel spoliata, traditur n. 24. sq.

Limitatio. n. 29.

Tesseris collyb. acceptatis, ac postmodum decoctione ex improviso emergente, cujus hoc sit periculum n. 30.

Rationes contra presentantem. n. 31.

Transcribenti hoc cedere periculum evincitur. n. 32. seqq.

Idem juris est in acceptante, bonis lapso scribente. n. 36. sq.

Movetur obiectio. n. 38.

Limitatio. n. 39.

Queritur an moriente principali, correspondalis post factam acceptationem ad solutionem cambii teneatur? n. 40. 41.

Acceptans vi acceptationis obligatur. n. 42.

Ampliatio n. 43.

Rationes prioris asserti. n. 44.

Dissentientium rationes. n. 45. seq.

His occurritur. n. 47.

Quid in Prussia Ducatu hac de re obtineat. n. 48.

Genera solutionis n. 49. seqq.

Compensatio an in cambiis locum habeat? n. 52.

Lipsia pro scontris specialis liber est conficiendus. n. 4.

Rationes contra compensationem. n. 55.

De novatione cambii. n. 56. sq.

De assignatione n. 58.

Quid de ea in Prussia & Lipsia cautum. n. 59. 61.

Consilium pro presentante. n. 60.

Quid alias a mercatoribus hic attendatur. n. 62.

Quid delegatio per directionem scripturae. n. 63.

Solutio per bilancium n. 64.

Sbilantiare quid. n. 65.

Item Mancamantum, avanzo & Netto, n. 66.

Queritur si acceptans plus quam debuisset, solverit falsario, cujus hoc cedat periculo? n. 67. sq.

De secundo acceptationis effectu n. 69.

Quando competit protestatio & quid ea n. 70. sq.

Ab acceptatione Cambii tertius seu extraneus excluditur. n. 72.

De

De concursu personarum in acceptando cambio. n. 73. 74. sq.

An Remittens contra trassantem protestari queat? n. 76.

Acceptans tanquam tertius pro honore litterarum aequè protestum elevare valet, modo hoc in persona coram Notario de jure Camb. Prut. manifestet n. 77. 94. 95.

De forma protestationis remissive n. 78. seqq.

Tempus protestandi variat. n. 80.

Auso, à vista, Nachsicht quid denotet. n. 81. seqq.

Quomodo in nundinis anniversariis Regiomonti protestandum. n. 83.

Pro conservando cambio, ejusque consequendis commodis, tempestive protestatio interponenda. n. 84. seqq.

Negligens fatalia protestandi, quomodo sibi præjudicet. n. 87.

Quid redire literas cum protestu. n. 88.

Subsequitur ipsa forma protestationis. n. 89.

Presentanti in protestando quid incumbat. n. 96.

De formulis protestandi remissive. 97.

Transitus ad actiones ex cambio resultantes. n. 98.

Cambii contractus qualis. n. 99.

Nostra de eo opinio. n. 100.

De Actione inter Remittentem atque trassantem. 101. seq.

Remittenti contra acceptantem nulla actio competit. n. 105.

Quæ actio Trassanti contra Acceptantem. n. 106.

Modo hic literas verè acceptaverit n. 107. seq.

Queritur, an acceptator solvens sine his verbis stelle es à conto, habeat datorem litterarum obligatum? n. 109.

An vero ille cambium, deficientibus istis memoratis verbis, in hujus honorem cum protestu solvere valeat? traditur. n. 110.

Quid importent illa verba stelle es à conto n. 111.

De obligatione exactoris contra corresponsalem ratione acceptationis n. 112. seqq.

§. I.

Quemadmodum presentatio schedularum cambialium duntaxat peragi solet ab eo, cui directa remissa, quisquis tandē ille sit & quacunque ratione remissa ad eum pervenerit: sive respectu curæ tantū, sive intuitu proprietatis tantum, sive ratione utri-

32 CAP. IV. DE EFFECTU ACCEPTATIONIS

2 triusq; simul absq; omni habito discrimine; ita *acceptatio* absol-
 3 solet ab eo, cui literæ una cum *tratta* diriguntur; quo fit, ut hæc
 4 bina *presentatio* & *acceptatio* ita se concomitentur, ut una ab
 altera (circumscripta tamen ac suspensa protestatione) separari
 nequeat. Unde dici solet quasi quædam copulatio consen-
 sus duorum simultanei. Hinc rite præsentatis atq; debite ac-
 ceptatis literis Collybisticis h. e. visis, lectis, receptis, atque in
 contrarium, si minime protestatum fuerit, acceptans constitui-
 tur debitor ejus, ad cujus mandatum easdem acceptavit, ne-
 que prius liberatur, nisi actuali facta solutione. Cautus itaque
 fit mandatarius trassantis in recipiendis schedis camb., ne se-
 mel facta acceptatione, in omnem eventum solvere teneatur,
 etiamsi expressum tractantis mandatum revocandi habeat,
 remittensque ante valutæ exsolutionem fidem cum foro mu-
 taverit, illud tamen, utpote re non amplius integra, revocari
 nequeat juxta communem regulam, solvat qui acceptat:
 Wer acceptirt muß zahlen. conf. Scacc. all. tr. de commerc. &
 camb. §. 2. gloss. 5. n. 547. seq. p. 449. Proinde si imprudenter ac-
 ceptavit, damno suo prudentior factus postmodum solvat.
 5 Quam in rem à Dd. acceptanti consulitur, ut si de reciproca sa-
 tisfactione quodammodo dubitet, non pure schedulas colly-
 bisticas subscribat, sed ita: *accepto pro honore literarum cambii:*
sive acceptiret den Wechsel zuehren/ oder den Trassirer bey Eh-
ren und credit zuerhalten. Dn. Præses Tr. de Caut. contr. sect 3.
 cap. 5. §. 12. Consistit ergo effectus acceptationis legitima EX-
 SOLUTIONE, (2) hac denegata in *tempestive interponenda prote-*
statione, denique (3) in *instituenda actione*, ad consequendum id
 quod in literis Cambii continetur.

7 §. II. Diximus primum effectum acceptationis confi-
 stere in præstanda solutione: unde si *remittens* dubitet à man-
 datario trassantis promptam satisfactionem non subsecuturam,
 tum sibi, vel præsentanti curet inprimis si notitiam acceperit
 acceptantem ante tempus forte esse decocturum) constitui ex-
 promissorem tesseri collybisticis subscribentem ad hunc ca-
 sum, ut hic, si primus debitor non persolvat, nulla ulteriori ad-
 mis-

missa exceptione satisfaciat, perinde ac si esset primus ex Cambio debitor: imo ut etiam teneatur in eventum, quo prior ille, tanquam persona inhabilis, obligari non potuit. Turri de Camb. Diss. 1. quest. 17. in fin. Scacc. de Commerc. §. 1. quest. 7. part. 3. lim. 17. n. 8. Gaitus Tr. de Credit. cap. 2. lib. 7. n. 2236. conf. omnino Bonacin. de Contract. Disp. 3. quest. 5. punct. un. n. 21. Andr. à Matre Dei Tract. 14. punct. 1. n. 17. His adstipulatur Preusch. Wechs. Recht. Art. 22. ibi: Wann ein Geber Nachricht bekähme / daß der Acceptant vor der Verfall: Zeit fallit wäre / hat er Macht den Zieher zu Stellunge Bürgschafft / Unterpfand / oder anderer vergnüglichen Versicherung anzuhalten / daß sein Wechsel: Brieff auff die Verfall: Zeit bezahlet werde. Quin si Creditor parum confidat Debitoris facultatibus, 8 tum curet inferi schedulis transcriptionis hypothecam conventionalem & privilegii nundinalis renunciationem: verspreche gute Zahlung bey Verpfändung meines Vermögens: vel quod eodem recidit: bey Einsetzung des meinigen / und mit Verzeihung der Marck: Freyheit. quo facto insignem Creditor consequitur prærogativam, de qua in cap. 5. Imo ad- 9 huc paratioris executionis ergo valde utilis cautela est, ut is, qui cambium dedit, simul se ipsum in propria persona ad solutionem in loco destinato faciendam obliget, daß er den Wechsel auff sich selbst trassire oder ziehe Dn. Præses all. loc. §. 21.

§. III. Utut aliàs quis ante diem vor dem Verfall: Tage / 10 etiam invito ac reluctante Creditore, solvere queat, cum plerumque dies debitoris gratia adjiciatur L. 70. L. 98. §. 4. ff. de Solution. L. 7. ff. de rejudic. L. 31. §. 6. ff. de Donat. in vir. & Uxor. Id tamen in præsentī negotio minime procedit, sed demum adveniente die, auff den Verfall: Tag / wann der Wechsel: Brieff betaget und verfallen / quo demum pecunia efficaciter numerari potest, modo is dies ex tenore harum tesserarum evidenter eluceat: & hic strictissime est observandus, adeo ut etiam si acceptans interea temporis ex detractōne interesse lucrū aliquod percipere potuisset, tamen ante tempus vor der Zahlungs: Zeit in schedulis determinatū fieri non debeat repræsen-

E

sen-

sentatio pecuniaria, ne videlicet is, qui ante diem solvit, postmodum periculum seu *rysigo* subeat, damnumque patiatur, si forsan eveniat, ut alter, cui citius exsolutum, isto tempore bonis labatur. Lauterbach *disp. de jure in curia Mercat. usit. ib.*

11 180. Ratio hujus assertionis in eo collocatur, quia (1) acceptans non proprio sed mandatario nomine solvit. Si ergo fines mandati quoad præfinitum tempus excedat, neque quod excessit, neque *negotiorum gestorum actione*, utpote quæ utiliter non gessit, committentem convenire poterit, sed sibi imputet periculum interveniens, non mandanti Dn. Struv. *Decis. Sabbath. cap. 12. Decis. 16.* Vincent. de Franchis *Decis. Neapol. 303. n. 2.*

12 *seq.* (2) quia tempus inter requisita & proprietates veri cambi

13 cõnumeratur, atque ad certum quid respicit. (3) quod pecunia acceptanti transcripta, non hujus, sed illius sit, qui eam solvendam in mandatarium direxit. Jam aperti juris est, quemlibet esse arbitrum & moderatorem rerum suarum L. 21. C. *Mandat.* si hoc, nulla facultas competet acceptanti circa alterius pecuniam arbitrari, sed præcise obstrictus erit inhærere

14 mandato committentis. Eleganter ista fusius per casum deducit Martin Wagner in *Tract.* cujus titulus est *Idea Mercaturæ* edit. Bremæ ao. 1661. *quest. 7. pag. m. 33. seq.* ubi ita disquirat: Ist auch ein Acceptant schuldig und gehalten die Zeit so ihm im Wechsel Brieffe von seinem principalen zur Bezahlung bestimmet / gar genau zu beobachten und nicht eher zu bezahlen / biß der Wechsel Brieff præcise verfallen? conf. Heydiger *all. loc. cap. 8. pag. 84.* Capz. P. 2. *Definit. 132.* Preusch Wechsel Recht Art. 27. quod sic disponit. Es ist kein Acceptant befugt einen Wechsel Brieff vor der rechten Verfall Zeit an den Einhaber oder Präsentanten zu bezahlen / wenn es auch ein Prima von ihm acceptirter Wechsel Brieff wäre / und er sich der Zeit halben in Decortirung der Interesse einen Vorthail machen könnte. & Preusch Land Recht L. 4. Tit. 18. art. 2. §. 5. *sub fin. add. Leipz. Wechs. Ordn. Art. 14. in medio.*

§. IV. Audivimus in anterioribus, quod solutio in loco convento sit præstanda. Hinc quæstionis est, *quid juris, si lo-*

cus in cambialibus negotiis, forte non expressus reperiatur? Resp. ex
Dn. D. Joh. Sam. Strykii, disp. de loco Solutionis cap. 1. §. 5. solu-
tionem tum faciendam esse in loco contractus, seu ubi in li-
teris campforiis promissio facta, debitorem posse conveniri.
Elegans hujus rei exemplum suppeditant Carpz. Part. 3. Decis.
216. & omnino Dn. Rivinus in Specim. Except. Forens. cap. 2. n. 5. 6.
Brunnem. ad L. 1. ff. de O. & A. n. 1. Porro non inutiliter hic di-
squiritur. An corresponsalis teneatur pecuniam transferre in 16
ædes præsentantis, an vero hic teneatur adire ædes illius & ab
eo eandem exigere, ob er ihm das Geld müße ins Haus bring-
gen? Resp. de jure obligari quidem quemcunque debitorem
ad pecuniam in ipsis creditoris ædibus, numeratione legiti-
me facta restituendam. Unde eo in loco repræsentatio pecu-
niæ fieri debet, ubi eam secure & acceptare & possidere potest
creditor. conf. disp. all. de Loco solut. c. 1. §. 16. Verum enim vero 17
utut hæc alias ita comparata eadem tamẽ hic ne obtineat sen-
tentia diversa ratio svadet; non etenim ἀπλῶς debetur illa
pecuniæ quantitas, sed demum facta literarum camb. præ- 18
sentatione: hæc vero cum in ædibus illius qui solvere pecu-
niam debet, facienda, vero simile est, teneri quoque præsen-
tantem, ut eo loci oblatam acceptet pecuniam, quo facta præ-
sentatio. jung. Leipz. Wechs. Ordn. art. 12. ibi das Geld beym
Debitore zur Verfallzeit abzuholen obliegt. Dn. Stryk. all.
disp. cap. 2. §. 17. & 18. ubi huic nostræ assertioni obstans du-
bium removet, quod videlicet præsentatione facta non illi-
co subsequatur exolutio, sed perlectis & subscriptis literis
camb. h. m. acceptiret, soleant illæ schedulæ exactori pecuniæ
rursus reddi solutione in aliud tempus dilata, atque sic ni-
hilominus postmodum acceptans pecuniam ad illius domum
deferre teneatur. Sed uti diximus huic dubio in all. Disp. & loc.
plene est satisfactum §. 18. cap. 2. ubi §. 19. legere est de Vene- 20
torum peculiari domo dicta vulgo: das Deutsche Haus / ad
exsolvenda cambia peregrinantibus singulari studio destina-
ta. De Judæis equidem cautum legimus, quod hi si cambi-
um Christianis solvere debeant, pecuniam in horum ædes, &

quidem absque ulla pramonitione deferre teneantur, ob nimiam forte sorditiem in illorum speluncis alias invenientiam, conf. Leipz. Wechsel Ordn. §. 12. ibi. Jedoch sollen die Juden/welche an einen Christen Wechsel-Brieffe zu bezahlen acceptiret/das Geld dem Christen ohne einige Erinnerung ins Haus / oder Gewölbe zu bringen pflichtig seyn add. Ordin. Camb. Francof. ad Mœnum renovata de 20. 1676. d. 8. Febr. art. 5. ubi idem de Judæis dispositum invenitur.

- 21 §. V. Exigere itaque Cambium duntaxat is, qui in schedula nominatus potest i. e. Præsentans, ejusque commissarius Brieffs-Innhaber / oder commiss. & quidem ut sibi ab acceptante solutio præstetur in pecunia præsentis seu contant: in
22 baarem Gelde gezahlet werde. Notandum hic, verbum bezahlen in literis & contractibus mercatorum appositum idem importare ac si diceretur: bezahlen werden sollen oder müssen/quæ inducunt necessitatem. Besold. Thes. Pr. verb. Solvere. Unde in schedula Camb. vocabulum *solvite* (zahlet) occurrens est
23 imperativum & temporis præsentis, operaturque duos effectus: (1.) ut inde literæ sint dispositivæ, ideoque nequeant revocari, secus si non essent dispositivæ, v. gr. si scribatur: *solve-re placeat*. (2) ut tollat omnem moram atque dilationem. Scacc. de Comm. & Camb. §. 2. gloss. 5. n. 1.

- 24 §. VI. Quid si vero eveniat, ut literæ collybisticae à prædonibus spoliatae, qualem casum recenset Martin. Wagner in *Idea Mercaturæ* pag. m. 34. 35. 36. quaeritur, quid tum juris obtineat? Resp. Trassantem ad novas reddendas camb. schedulas teneri, arg. L. 65. ff. A. R. D. & primævam obligationem durare, modo ipsi super indemnitate debite caveatur, ne dum alius forte eidem literas exhibeat repertas, juxta illas idem bis exsolvere cogatur; alias ad novas tradendas tesseras non ante esset obligatus transcribens, quam hoc indicatum fuerit correspondenti, Nicol. de Passerib. de Privat. Scriptur. Lib. 3. quest. 41. n. 9. Struv. Ex. 25. th. 44. ibiq; Müller Lit. d. not. XVI. & Decis. Sabath. cap. 15. Decis. 21. Scheffer. Part. 3. quest. 38. n. 28. Stypm. de jure Maritim. Part. 4. cap. 8. n. 79. Gait. de Credit. Lib. 2. Tit. 7.

n. 2443. Unde hodie cum expressione ac mentione SECUNDÆ 25
 concipiuntur, & plerumque adjici solet mandato solutionis
 conditio, si priores schedulæ, quæ primæ aut secundæ nomine
 indigitantur, nondum fuerint exsolutæ, i. e. diesen meinen se-
 cunda Wechsel Brieff / wo Prima unbezahlet. Imo hodie ma- 26
 joris cautelæ gratia ad evitandas plurimas deceptiones una,
 aut separatim à trassante mitti solent ad mandatarium literæ
 præmonitionis seu avisorix avies-Brieffe/his ergo deficienti-
 bus, vix ac ne vix præstatur solutio. Verum nec hac ratione 27
 occurrendum improborum hominum fallaciis & interceptio-
 nibus videtur satis esse prospectum; etenim si prædo vel alius
 quispiam fur literas cambii, in quibus simul reconditæ jace-
 rent schedulæ avisorix ad correspondentem directæ cuipiam
 interciperet, annon dolus hic insignis committeretur in sum-
 mum præjudicium veri præsentantis? Quapropter elegans 28
 cautela est, ut exactissime persona præsentantis describatur,
 an Alter/Kleidung/Person/Gestalt/Farbe oder andere abson-
 derliche Kennzeichen/ die er an seinem Leibe hat / oder aber ein
 gewisses unter ihnen bestimmtes Wort/welches der Præsentant
 zu sagen hat/mit überbringe vid. Savary im vollkom. Rauffm.
 part. 1. c. 20. p. m. 154. conf. Pr. W. R. art. 4. sub fin. Add. Leipz.
 Wechs. Ord. art. 33. Fallunt tamen supra asserta, ne scil. trans- 29
 scribens ad alias literas edendas teneatur, si dissimulando for-
 te à remittente, priusquam eas præsentanti miserit, assereretur
 amissio, quo sic a semel inito contractu impune resiliiret, Zahn.
 de Mendaciis Lib. 2. cap. 13. n. 1. Paschalius de Viribus Patriæ potestat. 30
 P. 1. cap. 8. n. 65. seqq. Budelius de Monet. & re Monetar. P. 1.
 cap. 25. n. 9. 11.

§. VII. Progredimur ulterius contemplaturi, quid juris 30
 si in loco solutionis auffm bezahl-Platz/ schedulæ cambiariæ
 à mandatario trassantis quidem acceptatæ, sed antequam hæ
 exsolutæ hic rationes conturbet, foroque cedat, cujus tum e-
 rit periculum, utrum scribentis, an præsentantis? Posterioris 31
 sc. Præsentantis esse periculum nonnulli volunt, quos inter
 Thom. Carleval, tom. poster. de judiciis Tit. 3. Disp. 6. n. 25. ibique lon-

ga serie recensiti Dd. Nicol. de Passerib. *all. tr. Lib. 3. quest. 40. n. 71. 72.* Marquard. *de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 74. seqq.* Stypmann. *de Jure Marit. Part. 4. c. 8. n. 89. 90.* Mascard. *concl. 989. n. 8.* (1) quia talis acceptatio habetur de stylo mercatorum loco solutionis pecuniæ. (2) quoniam per acceptationem, ceu quasi novationem, novus surrogatus fit debitor, qui
 32 cambium exsolvere teneatur. *arg. L. 26. §. 2. ff. Mandat.* Sed verior ac receptior est illorum sententia, existimantium Scribentem non prius liberari, quam subsecuta actuali pecuniæ numeratione, *conf. L. si literarum. 23. C. de solution.* cum acceptans per acceptationem reputetur fidejussor, & si fidejussor promittat, & non principalis, nullatenus liberetur transcribens. Imo si scribens literas camb. sciverit mandatarium suum
 33 i.e. eum cui literæ diriguntur, esse aut decoctum, aut fugitivum, aut decoctioni proximum, tum is minime per acceptationem mandatarii esset liberandus, sed potius ex dolo suo maneret vel obligatus & obnoxius recursui illius, qui pecuniam numeravit. Thom. Carleval *Tr. de Judiciis Tit. 3. Disp. 6. n. 29. tom. 34 poster.* Proinde acceptatio facta non est novus contractus inter acceptantem & Creditorem, cui facienda est solutio, sed est pars contractus literarum cambii celebrati inter istum & mandantem, nec creditor acceptationi acquiescit, nisi secuta reali satisfactione. Quin non pro solutis, sed pro solvendis, atq; cum hac tacita conditione præsentans videtur accepisse literas, ut nisi solvantur, tradens maneat adhuc dum obligatus.
 35 Præterea inter mittentem literas & acceptantem nascitur mutuus consensus, qui stante mutatione status ipsius mittentis nullo modo considerari potest. Etenim qui acceptat, consideravit eo tempore integram esse personam mittentis Fabius de Anna *Consil. 82. n. 6. & n. 15.* vid. Carpz. *P. 2. C. 26. Def. 13.* & omnino Joh. Baptist. de Luca *Theatr. Verit. & Justit. Discurs. de Camb. 23. Tom. 3. Marta ff. noviss. tom. 3. cap. 16. p. 161.* Hercules Marefcottus *Libr. 2. Variar. Resolut. cap. 11.* Wissenbach. *Part. 2. Disp. 28. n. 6.* Mevius *Part. 9. Decis. 132.* Gait. *de Credito cap. 2. Tit. 7. n. 2384.* Dn. Præses *Tr. de Actionib. forens. investig. sect. 1. membr.*

membr. 7. §. 23. Scacc. all. Tr. §. 2. gloss. 5. n. 322. Mastrill. tom. 3. Decis. 679. Rota Gen. Decis. 2 & 4. n. 7. Unde cautus sit remittens curetque ut Campsor expresse promittat solutionis eversionem. Struv. Ex. 25. th. 44. lit. d. notab. 13. p. 1758. seq. conf. Pr. Wechs. Recht art. 31. modo non concurrat negligentia ejus cui solvenda est pecunia in exigendo, nec facilis in longiori, quam par est, concedenda dilatione prout fusius deducit Carleval cit. loc. n. 28.

§. VIII. Multo minus liberabitur acceptans, si literis jam acceptatis, Trassans numulariam rumpat negotiationem, ille postmodum hoc comperto, presentanti solvere renuat, sed omnino, non obstante hac insperata decoctione campsoris, ad solvendum obligatur. Etenim sibi imputare habet, quod non illico re adhuc integra contrariae suae voluntatis testationem interposuerit, sicq; juri suo tacite renunciasset; debitorem assignatae pecuniae constituisset censetur. Anfaldus de Anfaldis *Tr. de Commenc. & Mercatur. Disp. 3. n. 4. Disc. 5. n. 10. & disc. 41. n. 18. Mevius Consil. 101. n. 12. D. Romani de Camb. c. 6. §. 5. Nicol. de Passerib. all. Tr. Lib. 3. quest. 45. Paschalis Part. 1. cap. 8. n. 70. all. Tract.* Nec quicquam praeterea eidem patrocinator, quod magis inculpandus, seu minus excusandus sit ille ad cuius instantiam seu gratiam litera per mandantem accepto aequivalenti scribuntur, quia tanquam praesens in suo loco melius indagare potuit vel debuit conditionem decocturi, quam mandataris absens, non aptus ad obtinendas eas informationes, quae praesenti conceduntur. Joh. Baptist. de Luca *Theatr. Veritat. & justit. Tom. 3. discurs. de Cambiis 25. n. 5. & disc. 20. Alphons. de Olea Tr. de Cession. jur. & act. T. 7. q. 3. n. 45. Idem Decis. 1. & 2. ad eundem Tract. Hector Capycius Latro Lib. 2. Decis. 169. n. 24. 25. Marta digestor. Noviss. tom. 3. cap. 11. p. 161. & c. 13. Limit.* nisi alia forte signa decoctionis jam tum imminebant. Cautus itaque sit praesentans, ne culpa sua quid intermittat, forte in longiori acceptanti concedenda dilatione, quam in schedula camb. expressa, aut legitimo tempore protestum elevare negligat, alias dator literarum non tenebitur. *Sed quid*

fi

si post acceptationem factam per Mandatarium, antequam solutio fieret, scribens literas cambii decesserit, an solvere acceptans erit ob-

40 strictus? Videtur dicendum quod non, ex eo, quod per mortem mandantis mandatum exspiret, & si mandatarius post scientiam mortis solveret, solutum ab heredibus mandantis recuperare nequeat. Contrarium tamen cum Gaito *all. Tr. Cap. 2. T. 7. n. 2425.* verius esse existimamus, quia acceptatio est instar fidejussionis, vel constituti, & hinc etiam post mortem mandantis durat, non obstante *L. f. ff. de solution.* nec quod presentatio de novo heredibus non sit facta. *jung. Ord. Camb. Lips. art. 4. in verbis: Da auch der Schuldener ic. conf. Hering de Fidejus. cap. 18. n. 19. Fabianus de Anna Consil. 82. n. 6. & n. 15.*

42 §. IX. Inferimus ergo, acceptantem, si non in contrarium sit protestatus, adeo necessario presentantis debitorem fieri, ut nulla ratione sese à satisfactione liberare valeat, cum ex pura acceptatione constituatur debitor exactoris, non minus quam ipse transcribens, modo de literis receptis per testes vel

43 aliunde exacte constet, nec hæ fuerint remissæ. *Ampl.* etiam si post absolutam jam acceptationem expressum trahentis mandatum revocandi acceperit, attamen eas revocare amplius nequit, cum revocatio mandati tum demum justa ac licita reputetur, re absq; alterius præjudicio adhuc existente integra: per ejusmodi vero acceptationem res non amplius deprehenditur integra, siquidem talis revocatio vergeret in-

44 præjudicium tertii scil. Presentantis, quod non concedendum, cum (1) alteri per alterum non debeat iniqua inferri conditio. *L. 75. ff. de R. J. Vogt. de Cambiis p. m. 133. 136. Nicol. de Passerib. de Privat. scriptur. Lib. 3. quest. 45. n. 7. Hartm. Pistorius Lib. 1. quest. 14. n. 17. (2) ob jus presentanti jam quæsitum. (3) quod ab initio est voluntatis, ex post facto fiat necessitatis L. sicut ff. de O. & A. Alphons. de Olea Decis. 1. n. 4. & 2. n. 5. ad Tract. de Cession.*

45 *jur. & action. Dn. Mevius Consil. 101. n. 9. Dissent. Carleval tom. poster. tit. 3. Disput. 6. n. 371. ibi quod si ante solutionem superveniat scientia decoctionis, re nimirum adhuc quasi existente integra, juste potest mandatarius recusare literarum solutionem*

nem, ex hoc fundamento, quoniam mandatum censetur re-
 vocatum & dissolutum ex mutatione status mandantis & man-
 datarii in deterius, & decoctionem ob loci distantiam ignorare
 posse Acceptantē. Huic per omnia adstipulatur Joh. Baptist. Sa-
 miniatus *controvers. forens. 27. per tot. ubi n. 24.* hanc adhuc subji-
 cit rationem, quod hic deficiat consensus in acceptante, tan-
 quam præstitus sub tacita conditione, *rebus in eodem statu ma-*
nentibus & non aliter. Verum Resp. acceptantem considerasse
 eo tempore acceptationis integram fuisse personam mittentis.
 Præterea illud adhuc inferimus, acceptantem, quod Præsen-
 tanti accepta pecunia ex post facto bonis labenti cambium ex-
 solverit, suo mandanti neutiquam ea propter postmodum ob-
 ligari, ceu patet ex sequenti præjudico. Hat A. auff B. einen
 Wechsel gezogen von 500. Thlr. mit ausdrücklichem Befehl so-
 thane Gelder in Leipziger Oster-Markt zu gewöhnlicher Zah-
 lungs-Zeit zu bezahlen. Darauff B. in Oster-Markt noch
 die erste Woche/ehe und zuvor die Zahl-Woche eingetreten/sol-
 che 500. Thlr. an D. bezahlt/welcher aber also bald den ersten
 Tag in der Zahl-Woche bancorottiret und dahero Zweifel ent-
 stehet/ ob sich A. dieser 500. Thlr. nicht bey B. zuerhohlen ic.
 So ist B. die einmal an D. bezahlte 500. Thlr. dem A. wieder zu
 erstatten nicht schuldig B. R. W. Grave *disp. de camb. th. 18.*
conf. tamen Preusch. Wechs. Recht art. 26. ubi dator literarum
 nullo habito respectu factæ acceptationis, demandatum acci-
 pienti solutionem faciendam, ante tempus tamen exactionis
 vor dem Verfall-Tage/eandem revocare, & ut *alii cuiuspiam* præ-
 steretur, injungere potest.

§. X. Cum satis hucusque de acceptatione & solutione
 in genere sit dictum, reliquum jam erit, ut perlustremus ad-
 huc ipsos modos solutionis, qui secundum Doctorum tradita
 quadruplices deprehenduntur, (I.) est quando correspondens
 eas quidem recipit, ast *non simpliciter*, sed cum protestu quasi
 exciperet: non accepto mandatum, prout in schedula colly-
 bistica commissum, accepto tamen easdem *in honorem transcri-*
bentis, (II.) Quando nec ille, cui tratta facta, nec alius aliquis pro

eo summam in literis expressam præstare vult, quo casu dicitur *elevari protestū*, de quo acturi sumus mox in §§. *subseqq.* (III.)
 51 quando recusante in totum illo, cui fit tratta, satisfactio ab alio omnino tertio ad quem plane non spectat tratta, sed tamen interposita protestatione promittitur. IV. Quando mandatarius simpliciter dicit, secundum tenorem liter. camb. ad solvendum esse paratum. conf. Uffenb. *de Protest. in Camb.* cap. 3. n. 2. 25. *seqq.* Rota *Gen. decis.* 6. n. 7. *vers.* 8.

§. IX. Etsi regulariter cambia in pecunia numerata h.e. *in contanti* exsolvi debeant, nihilominus tamen pro beneplacito debitoris atque creditoris frequentatur *Pary eine Vergleischung*/seu *Saldo*, i.e. compensatio tanquā species solutionis juxta L. 4. L. 5. §. f. ff. *de Compensat.* L. 76. ff. *de V. S.* germ. das *rescontriren/rescontri*, *Scontrirung*/item *Pagar in contri*, hoc effectu, ne semper ex cassa ingentem pecuniæ summam, große *Posten von Wechsel*/præsertim in feriis erogare partes necesse habeant: ut & ne tali numeratione multum temporis tum inutiliter consumatur, aut etiam ne falsa seu devalvata moneta, accipienti eandem pro bona callide subornetur, unde mutua cambia inter mercatores frequentissime compensantur, Sie lassen die *Wechsel gegen einander abschreiben/abrechnen/saldiren* Carpz. L. 2. *Resp.* 102. n. 9. *seqq. itē disp. de Camb.* tb. 53. Martin. Wagner in *Idea Mercatura pag.* 41. *quest.* 4. cum vero permultæ lites ac confusiones exinde oriri soleant quousque cambia per compensationem sint soluta wie weit sie einander abgeschrieben / hinc ea vi *Ordinat. Camb. Prut. Elect. in Prussia* non aliter, nisi libera alicujus voluntate admittitur: sicut expresse sancitum legimus in 55 verbis *art.* 13. ibi: In *Bezahlung der Wechsel-Brieffe / oder derselben Valuten* sollen keine *Compensationes* oder so genandte *Rescontres* wider des *Einhabers Willen* statt haben / was auch vor *Pratensiones* und *Forderungen* der *Geber/Zieher/Einzhaber / Indossant* oder *Acceptant* in dergleichen Fällen einer gegen den andern haben möchte/ ohne freyen Willen anzunehmen. Pari ferme ratione & Lipsiæ eatenus tantum compensatio locum obtinet, quatenus ea non privatim, sed in speciali libro

bro pro consignandis ejusmodi scontris seu compensationibus confecto, cum expressione loci, temporis summæ, & nominum personarum annotata deprehenditur. conf. Rosener. *Tract. de Libris Mercatorum cap. 11. n. 236. seqq.*

§. XII. Porro in vim solutionis inter campsores observatur *Novatio* tanquam species solutionis, videlicet durch Schließung eines neuen Wechsels / wann ein neuer Wechsel Brieff ausgegeben / und dadurch die alte Schuld *prolongiret* wird / modo in ea expressus reperiatur animus novandi, juxta *L. fin. Cod. de Novation*. Licet hoc in cambiis necessariū non putem. Verum enim vero talis novatio potius ut continuatio obligationis cum protractione ac prolongatione temporis quam dissolutio esse reputatur, solet alias insigniri nomine *Recambii* de quo brevitatis amore prolixius legi potest *Sprengers Wechsels Practic. §. 9. p. 58. 59. Heydiger p. 87. 88.*

§. XIII. Hanc subsequitur *delegatio* inter campsores atque mercatores usitatissima species solutionis, appellatur hæc alias *assignatio*, *surrogatio*, Germ. *Anweisung* / fitque *nova* interveniente persona §. 3. *I. q. m. tollit. obligat. L. 11. in vers. vice sua ff. de Novation*. Nec refragatur, quod alias præcipue inter mercatores dicatur *Anweisung* sey keine Zahlung / quod intelligendum propter subeunda in ea pericula; etenim delegato nō existente solvendo, prior debitor relaxatur, creditorisque periculo cedit, si à debitore delegato nihil consequi potest Freyer *Tract. de Solution. cap. 7. memb. 3. n. 106.* Finckelthaus *Observ. 91. num. 14.* quod tamen per *Ordin. Camb. Prut.* non procedit, cum tali in casu jus procurantis tamdiu maneat integrum, usque dum ab assignatorio realis præstita sit solutio. Verba istius sanctionis ita sonant: Ebenfalls sol man nicht schuldig seyn einige *Assignationes* ohne freyen Willen anzunehmen / und ob schon dergleiche *Assignationes* von dem Einhaber angenommen würden / so bleibt doch sein Wechsel Recht so lange *in integro*, biß daß die Zahlung von dem *Assignatario* würcklich erfolgt. Unde id consilii hoc in casu cessionario seu Präsentanti nonnulli suppeditant, ut si plane nihil ac acceptante sit consecutus, protestationē tamen debite interposuerit contra

- tra scribentem agat, ut literas suas reversas recognoscat, quo facto locus erit executioni, *Olea Tr. de cessione Jurium & act.*
- 61 *tit. 7. quest. 3. n. 45.* Idcirco in Saxonia mercatoribus per speciale decretum Electoris *de anno 1652.* quod reperitur apud Philippi *Decis. noviss. Observ. 3. n. 26. seqq.* optime provisum est, ne delegationum acceptationes aliter instituantur, quam in scriptis sub poena 20. *Thlr.* Alias à mercatoribus hæc duo principaliora plerumque attenduntur: (1) ut delegatus *volens* debitor
- 62 fiat, delegationemque acceptet *L. 1. 6. C. de Novat.* quo ipso differt à cessione; (2) ut is cui delegatur consensu utcunque declarato, *conf. L. 17. ff. de Novat.* admittat volentem delegatum
- 63 *Mev. P. 3. Decis. 366. n. 7.* Contingit autem hæc delegatio proprie per directionem scripturæ v. gr. si Sejus, creditor Mevii 1000. Imp. debeat & ex eadem summa vicissim debitor sit Javoleni, mandat absque notificatione Javoleni, ut Mevius nominato Javaleno istos 100. Imp. exsolvat. Mevius huic mandato morem gerens, finit se tanquam debitorem loco Javoleni in libros rationum referre, quo facto postmodum indicat javoleno hoc ratificanti. Sicque persona pro persona delegando mediante directione scripturæ surrogatur, *Turri in all. Disp. 2. quest. 17. n. 86. Nicol. de Passerib. de privat. scriptur. Lib. 3. quest. 45. n. 27. seqq. & 51. Sprenger all. loc. §. 15. pag. 84. 85. Wagner in Idea Mercat. pag. m. 43. quest. 2.*
- 64 §. XIV. Contingit præterea solutio in *feriis in Mess. Zeiten* per præsentationem *bilancii*, veluti si per creditorem illi in bilancio denominato, illa sit facienda. Est autem bilancium seu Balaz. German. *der Schluß oder Vergleichung einer Rechnung.* In jure nostro appellatur *pariatio* vid. *L. ult. §. idem questit. ff. de Cond. indeb.* (quasi à bis & lanx i. e. bilanx) collectio omnium partitarum, tam in credito, quam debito, in quibus omnes trattæ atque remissæ consignantur. Hæ si sunt æquales, dicitur bilancium adæquatum, si vero debita vel credita excedunt,
- 65 vocatur sbilantiare *Turri Disp. 2. quest. 1. n. 18. & quest. 17. 18. n. 1. 2. seqq. & 50. Martin Wagner in Idea Mercat. pag. 73. 74. Anton, Gioseppe Martegiani in Opere tripartito der Buchhalterey p. m.*

p. m. 30. seqq. si vero plures trattæ, quam remissæ inveniantur tum appellatur *mancamentum*. Sin plures remissæ, quam trattæ 66 deprehendantur, tum appellatur *Avanzo*. D. Rösener *de Libris Mercator. cap. 11. n. 241. seqq.* conferri hic meretur *der unterrichtende Handels-Mann p. m. 70. annex. dem blühenden Wechsel-Baum Joh. Eried. Hoffmanns.* Quod si vero deductis omnibus expensis reliquum quid remaneat, tum dicitur *Netto procedido*.

§. XV. Unicam adhuc supra allatis anneetere animus 67 est quæstionem in casum, *si v. gr. cuipiam falsario presentanti ex rasura in schedula transcriptionis falso facta, plus quam mandaverit trassans, hujus mandatarius solverit, cuius tum sit periculum?* Foedere distinctionis hoc dubium ita enucleandum existimamus: aut dolus, si debite investigasset Mevius, in oculos incurrere potuisset, & sic hujus ceu minus circumspecti erit detrimentum, cum falso creditori solvens, juxta *L. 38. cum quis sibi §. 1. ff. de solution.* non liberetur; sed potius ad damni præstationem sit condemnandus. Stypmann, *Tr. de jure marit. Part. 4. cap. 8. n. 69.* Illustr. Dn. de Rhetz. *de Versura cap. 5. th. 14.* Si vero dolus ita compositus, ut prudentissimum quemque decipere potuisset, ejusmodi damnum acceptanti nil quicquam obstabit: Verum dividendum inter utrumque æquitas suadere 68 videtur, quod strictum jus uni imponit. Conf. Struv. *Decis. Sabbath. cap. 15. Decis. 20. & exerc. 25. th. 44. ibique Müller pag. 1759. princ. Scacc. de Commer. §. 2. gloss. 5. num. 340. seqq.*

§. XVI. Perspeximus huc usque ipsam Cambii exsolutionem, 69 ceu primum effectum Acceptationis: subsequitur jam *secundus* consistens in *debita denegatione vel in totum vel pro parte acceptationis ac numerationis cambii*, hisque plane deficientibus, subsecuta protestatione. Quando itaque Literæ Camb. non 70 acceptantur, *wann der Wechsel nicht honoriret oder respectiret wird/* tum ex defectu acceptationis illico datur locus *protestationi*, quæ in cambio est animi declaratio, juris conservandi 71 damnique repellendi causa facta, ad hunc effectum ut ille, cui vi literarum præstanda erat solutio, hac non subsecuta, contra debitorem suum actionem salvam retineat, possitque procede-

re executive. Marta *Digest. noviss. tom. 3. tit. Epistola cap. 10. conf. Mevius P. 9. Decis. 133. n. 6.* indeque mediante hoc utilissimo remedio exactio nostra, quæ alias violaretur, facta tectaque conservatur.

72 §. XVII. Consequens ergo est, eum duntaxat, cui tratta facta est, acceptare posse, in tantum, ut nullus alius, quicumque etiam ille fuerit, & ex quacunque causa etiam voluerit, acceptare possit, ne quidem pro honore literarum, nisi prius acceptationem ille cui tratta directa renuerit, protestumque ille, 73 cui remissa facta est, elevaverit. Præsertim vero hoc casu invigilandum huic erit, quo tempestivo tempore protestum eleverit, cambiumque ad trassantem remittatur, daß der Wechsel mit protest zurück gehe. Hinc facile dijudicandum erit de quæstione illa, si ille cui directa tratta, aut remissa facta, vel omnino extraneus aliquis in acceptando cum protestatione interponenda concursum faciant, quisnam horum sit præferendus? Resp. concursu harum personarum sub diverso charactere consideratarum omnino excludi tertios seu extraneos, propter defectum mandati, ad quos nec tratta, nec remissa, quorum in schedulis collybist. nulla injecta mentio, dirigitur Marquard *de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 44.* Vogt *de Camb. pag. m. 116.* ubi ita all. loc. ex ore mercatorum effatur; Es sey nicht stylli, daß ein Tertius unter Kauffleuten sich präsentiren könne oder dürffe / die jenige Brieffe / so auff einen andern gezogen sind / zu acceptiren / oder durch acceptation derselben / zur Zahlung sich zuobligiren / ehe und bevor der jenige / auff welchen die Brieffe gezogen sind / protestiren lassen.

74 §. XIX. Quod si contingat, ut ille, cui dirigitur tratta, concurrat cū isto, cui dirigitur remissa, & uterq; litiget, se tesseras camb. cum protestatione velle acceptare, cuius horum præferentia erit assignanda? Resp. Mandantē ex ipsius mente ac præsumptione eum, cui directa remissa, in obveniente concursu præferri voluisse, utpote per quem ejus intentio plenius adimpletur; cum hic non solum habeat mandatum exigendi connexum & inseparabile à mandato solvendi; sed etiam est adjectus obligationi acquirendæ ab eo cui directa tratta. Accedit quod palmaria datoris litera-

rarum sit voluntas, ut literæ transmissæ persolvantur, quem effectum facilius nanciscitur, si ille cui facta remissa, sibi ipsi satisfactionem præstet, quam si alii stipuletur. Uffenbach *de protestat. in Camb. cap. 5. num. 6. seqq.* Modo tamen facultas relinquatur in ejusmodi concursu ei, qui libere & absque interposita protestatione, quicumque tandem fuerit, solvere sese offert, huic namque omnino præ omnibus aliis, cum protestatione solvere cupientibus, prælatio est concedenda (2) assignetur illi, qui cambium est accepturus. (3) ei cui tracta directa: deniq; (4) his solutionem præstare renuentibus, hæc cum protestatione fieri potest ab aliquo extraneo. conf. Pr. W. R. art. 9. De cætero *an in epistola campsaria ad remittentem spectante, hic contra transcribentem in casum non facta ab ejus mandatario solutionis protestationem necessario interponere debeat, non immerito ambigitur?* Resp. utilem quidem esse, ast non necessariam per verba præjudicii Dn. J. Ct. Lipsiens. h. m. Dennoch aber und dieweil dergleichen Protestationen nur auff den Fall / wenn an einen andern die Wechsel-Brieffe gegeben / und von demselben die Zahlung begehret worden / er aber sich dessen verweigert / oder nicht zu bezahlen willens ist / nöthig / hingegen allhier Beklagter die Zahlung zu leisten versprochen / auch daß er den Werth empfangen / geständig / bey welcher Bewandnuß / ungeachtet die bestimmte Zahlungs-Frist verstrichen / und keine protestation eingewendet / der Wechsel-Brieff bey seinen Kräfften bleibet / so wird auch wieder Beklagten nach Wechsel-Recht billig verfahren. D. Zipffel *de Tesser. Collyb. sect. 6. §. 30. conf. Preusch. Wechs. Recht. art. 22.*

§. XIX. Num vero & ille, cui tratta directa, eadem ratione tanquam tertius pro honore literarum super protestu acceptando literas præsentanti solvere, sibi que obligatum reddere possit transcribentem à Dd. ambigitur? Nos affirmativam sustinemus opinionem ex hoc fundamento, tum quoniam ex eo, quod non acceptat literas ad se directas, ei facultas non adimitur, quo minus *tanquam tertius pro scribente* satisfacere queat præsentanti. cur non vicissim illum liberando sibi contra

tra eundem, actionem acquireret? tum quod vigore *L. 39. ff. de Neg. gest.* conditio trassantis in hoc melior reddatur: Marquard. *cit. tr. Lib. 2. cap. 12. n. 45.* Stypmann *de jure Marit. part. 4. c. 8. n. 109.* conf. *L. solvere. 53. ff. de solution.* vid. Dn. Brunn. *ad L. 23. ff. eod.* quippe dum ita solvit, supposuit imperfectionē cambii, & collybystā à debito & interesse alias satisfaciendo liberavit: quin cum non facta solutione literæ protestatæ cum maximo ejus vituperio & detrimento essent remissæ, hoc tamen una cum ejus existimatione, quæ maxime periclitabatur præservavit: *ihñ bey Ehren und credit zuerhalten.* Ampliamus, nec præsentantem, formalem & publicam coram Notario protestationem interponere, eandem acceptantem denuo reiterare necessum habere, aut in honorem trassantis literas ad se directas sit honoraturus. Etenim mediante hac privata protestatione plus honorari mandans reputatur, quam si publice coram Notario suam protestationem manifestasset. Ad uberiores propositæ quæstionis discussionem, B. L. remittimus ad Excellentiss. J. Cti Dn. Bolzii, *Professoris in Alma Regiomont. famigeratiss. Supremi Tribunalis Assessoris & Consistorii Sambiensis Præsidis, Patroni mei colendi*, *Disp. ad. ff. 26. p. 605. seqq.* ubi in terminis præcedentem quæstionem responso ab Ampliss. Fac. Jurid. ao. 1692. supeditato prolixius illustrata reperire licet. Nec obicem ponit, quod acceptans cum ejusmodi protestatione solvens, mandatum transgressus censeatur, cum tamen illud probe sit attendendum §. 8. *Inst. Mand. Resp.* neminem invitum ad mandatum suscipiendum cogi, & aliquem non vi mandati, sed absque eo solvere posse, perficiendo utile negotium, tanquam ei non injunctum. Nec resistit, quod talis acceptans dicatur acceptasse mandatum, sed cum divisione quam facere non debeat. *Resp.* hæc procedere in mandato unico & indivisibili, secus quando plura adsunt mandata, & quidem divisibilia, uti hic, quia tunc alterum mandatum potest acceptari, alterum vero negligi: seu primus actus illius potest exigi, non attento secundo. Decius *Consil. 430.*

§. XX. Reliquum præterea est, ut ipsam adhuc formam pro-

protestationis percurramus, quæ consistit (1) in eo, ut debito tempore a præsentante interponatur, præsertim si statuto vel stylo mercantili certum tempus protestationi Lit. Camb. sit præfinitum. Hac enim omissa, tollitur obligatio mandantis, nullo adversus eum relicto regressu, prout in ore Mercatorum est: Daß der *Präsentant* auff den unverhofften Fall / nicht geschehener *acceptation*, oder zwar geschehener *acceptation*, aber verweigerter Zahlung / zu protestiren / oder aber die daher entspringende Last zutragen schuldig. Ne itaque ex hac intermissione, aut aliquanto serius interpositæ protestationis illi detrimenti quid accipiant, ad quos spectant *remissa*, fatalia protestandi ad amissum ab iis sunt observanda, quæ illico à denegata literarum *acceptatione*, aut etiam solutione currere incipiunt. Notandum tamen hic tempus protestandi pro diversitate loci, aliarumque circumstantiarum admodum variare. Etenim (α) quando vocabulum *à viso* (quod frequentissime in cambiis irregularibus occurrit) in schedula cambiali appositum est, tunc illa dilatio ex observantia istius loci, quæ plerumque ad 14. dies solet extendi, concessis insuper nonnullis in locis diebus discretionis; *Discretion-Tage* / uti Francof. ad Moenum *art. 12.* & antehac in *Ordin. Camb. Pruten. art. 16.* jam vero in reviso Jure Prut. *Libr. 4. Tit. 18. art. 2. §. 4.* penitus abrogatis, ad solvendum indulta, quo interea acceptans ante advenientem diem protestationis, commoditatem conquirendi pecuniam ac expectandi intermissas à mandante literas avisorias, quarum vigore de reciproca satisfactione certioratur, habere queat, erit expectanda, conf. *Pr. Ch. Sl. Wechs. Recht art. 20. Leipz. W. Ordu. art. 15.* (β) Quando in literis expressum, ut *à vista bey Aufsicht / stracks / Unsicht* / i.e. in continenti absq; ulla procrastinatione fieret solutio, tunc ea denegata, extemplo interponenda est protestatio; sin vero in literis certus solutioni reperiatur præfixus dies v. gr. ad 2. 3. 4. vel 8. dies *Nachsicht* / tunc iis præterlapsis, solutio intra spatium 24. horarum facienda aut protestandum, ne forte per ulteriorem dilationem procurans damnum incurrat. Sic Regiomonti in anniversariis solennioribus nundinis 1. & 2. earum die literæ sunt acceptan-

da, 4to vero & 5to die usque ad horam septimam vespertinam, si harum acceptatio seu solutio adhuc dum recusata fuerit, protestari licet *Pr. Chur. Fürstl. Wechsel. Recht. art. 17.* Quapropter vi antea dictorum dicendum, si ad certos dies *auff gewisse Tage* *sicht* v. c. ad 10. 8. vel 4. sit restrictum, illud tum non citius initium capit, quam proxime adveniente die presentationis & acceptationis, ut ita, si in literis ad decem dies dilatio aliqua 10. *Tage* *sicht* sit concessa, & illæ ultimo die Aprilis acceptatæ, tunc non ante, nisi XI. die Maji solutio exigi potest. Fufius hic conferri meretur Savary *im vollkommenen Kauffmann p. 1. cap. 21. p. 154. seq.*

- 84 §. XXI. Hinc valde necessarium erit, literarum Camb. non acceptarū protestationem tempestive interponere, siue cambium spectet ad præsentantem, siue ad alium quemcunque etenim si cambium spectet ad alium, tum is qui mandatum de exigendo suscepit, & tamen protestari neglexit, obligatur ei, cujus est cambium de lucro & omni futuro interesse Cambii, Lauterbach. *Tract. Synopt. part. 3. ff. Tit. Mandat. §. 2.* Sin vero ad ipsum præsentantem, tunc ille ob omisam protestationem amittit cambium, ejusque lucrum & interesse futurum i. e. omnia ea, quæ occasione cambii contingunt vel contigerunt, videlicet provisiones, proxeneticum, recambium &c. item pecuniam pro literis solvendam, *Brieffe porto, Protest-Gebühr* conf. *Pr. Chur. Fürstl. Wechsel. Recht art. 30. & Leipz. Wechsel. Ordn. art. 30. Sacc. de Commerc. & Camb. §. 2. gloss. 5. n. 322. & §. 7. gl. 2. n. 8.* quæ omnia alias consequi potuisset. Ratio hujus
- 86 assertionis consistit in eo, ne (1) cum literæ Cambii pertineant ad ipsum protestantem, ille fraudulenter negligat protestationem, quo postmodum debitorem securum atque morosum eo firmitus ad interesse habeat obligatum, quod nullatenus est permittendum. (2) quia si protestatio fieret, & debitor hac de re certior redderetur, ille non præstita solutione merito obligaretur, tum ad cambium, tum ad illius interesse, cum tamen non certioratus, excusetur a culpa & ab omni procrastinatione, eleganter hic Martin. Wagner in *Idea Mercat. quest. 2. p. 40.* Curtius Jun. *Consil. 1012. n. 11.* Uffenbach, *de protest. in camb. c. 7. n. 27.*

§. XXII. *Queritur autem, an negligens fatalia protestandi, 87*
in integro cambio cadat, an damni & interesse emolumentum solum-
modo amittat? Existimamus cum illustr. Dn. de Rhetz. de *Ver-*
sura parte. 1. c. 5. tb. 12. hunc ob supinam negligentiam utro-
 que cadere, quoniam (1) sibi vigilare potuisset protestatione,
 & sic non duntaxat suum, sed & trassantis jus illibatum, si for-
 te interea temporis, accipientis conditio reddita sit deterior,
 conservasset. (2) coërcenda præsumpta fallacia, quod forte re-
 mittens satis sibi prospectum de trassante, ceu priore debitore
 putaverit, & sic eum, cui tratta facta, haud interpellatum re-
 liquerit, (3) quod per acceptationem acceptans semet obliga-
 verit, ipse vero præsentans cum eo veluti sine protestatione
 fuerit contentus.

§. XXIII. Haud inconvenienter porro hoc loco quæritur, 88
 quid sit redire literas *cum protestatione*? Resp. quando manda-
 tarius debitoris literas cambii acceptare recusat, aut acceptat
 quidem, sed easdem non persolvit & eapropter mandatarius
 Creditoris protestum elevat contra debitorem de interesse,
 damnis & impensis, insimulque istas literas cum protestatione
 remittit ad creditorem, qui tunc adversus debitorem cum effe-
 ctu agere valet. Scacc. de *Commerc. §. 2. gloss. 2. n. 12.*

§. XXIV. Tandem ipsam protestationis aggredimur for- 89
 mam, quæ plerumque sequentem in modum confici solet.
 Notarius nomine protestantis, cum duobus ad minimum te-
 stibus ad hoc non speciatim à protestaturo rogatis, sed sufficit,
 si eos ipso sciente & consentiente, Notarius requisiverit, adit
 correspondentem trassantis, ipsique adhuc semel literas camb.
 præsentat, interrogans, an easdem jam acceptare velit, nec ne;
 vid. hic Cæpolla *cautela 9.* quod si in totum acceptationem
 detrectet, vel rationes cur id facere nequeat, alleget, coram
 præsentibus hisce testibus protestatio interponitur, quæ dein-
 cept in instrumentum publicum à Notario redacta ad Dato-
 rem literarum remittitur. v. gr. *er wolle hiermit wieder Trassi-*
rern des Wechsels so wohl wegen nicht erfolgter Bezahlung /
als auch wider allen hieraus entstehenden Schaden und Unfo-
sten / Interesse, Wechsel und Wieder Wechsel solenniter
 G 2 pro-

92. CAP. IV. DE EFFECTU ACCEPTATIONIS

protestaret haberi confer. Dn. Præses in *Tract. de Cautelis Con-*
tract. §. 17. cap. 5. sect. 3. Antequam vero hoc fiat, præsentans
 90 literas quidem primo adveniente postarum die cum protestu
 remittere valet, nihilominus tamen easdem adhuc penes se ad
terminum usque solutionis bis auff den Verfall Tag retinet,
 ut si interea acceptans adhucdum solvere velit, refusus ta-
 men expensis in protestum, literas missas &c. erogatis, au-
 diatur, alias hoc non præstito, nec subsecuta solutione, denuo
 91 protestatio est reiteranda secundum præscriptum *juris Ele-*
ctor. Prut. Camb. art. 10. & 14. Martia Digestor. noviss. tom. 3. cap. 15.
p. 161. Ratio, quia protestatio simpliciter facta, ad actum postea
 ex intervallo celebratū non trahitur, sed postea ita simpliciter
 solvens, censetur solvisse juxta formam literarum, non obstan-
 88 te, quod alias de jure protestatio semel rite facta repetitione
 non habeat opus. Et hinc si literæ non acceptatæ inanes
 cum protestu revertantur, trassans facta ei notificatione & in-
 finuatione protesti, remittenti celerem atque idoneam cau-
 tionem, utpote per fidejussores, vel hypothecæ constitutio-
 nem, aut pignora, capropter præstare adstringitur, quo literæ
 protestatæ adveniente die sine ulla ulteriori procrastinatione
 92 accipiantur & exsolvantur. Sin vero hæ literæ Camb. quidem
 acceptatæ, sed legitimo tempore nondum solutæ, ac ideo rur-
 sus protestatum, tum trassans tenetur illico numeranti valu-
 ram refundere; sed si secunda vice, non obstante protesta-
 tione, redeant, tum constitutis pignoribus atque fidejussoribus
 pariterque restituto Cambii interesse, recambio, provisione
 cæterisque aliis expedendis cavere oportet: *arg. L. 1. ff. de eo*
 93 *quod cert. & ibi Wesenb. in parat.* quod si tertia vice recurrant
 schedulæ collybisticæ, & transcribens ultro exactionem præ-
 stare recuset, tum illa ab eo, ejusque fidejussoribus seu pigno-
 ribus paratissima executione exigi potest, modo tamen hic
 numerans Collybistæ jus, contra acceptantem alias compe-
 tens, cedat, prout scite sancitum legitur in *jure Elect. Prut.*
Camb. art. 28. 29.

94 §. XXV. De cætero si acceptatio denegetur, & tertius
 se declararet in honorem scribentis seu Endossantis literas esse
 ac.

acceptaturum, tum talis acceptans, protestum nomine procurantis interponens, coram Notario in propria persona se declarare tenetur, quod cambium in honorem Transcribentis vel Endossantis acceptet; & ejusmodi qualificata acceptatio tesseris collybisticis est inferenda, subiecto insimul Trassantis nomine, in cujus honorem literæ hæ sint acceptatæ, hoc effectu, ut postmodum hic, veniente die, solutionem cambii una cum expensis præstet. Præterea Notarius hanc in honorem 95 factam acceptationem, abs ejusmodi acceptante declaratam, protestationi subijcere eandem tali modo præsentanti extradere tenetur, qui hoc protestum una cum adjuncta acceptatione quantocyus transmittere adstringitur. Hoc ita peracto, si postmodum mandatarius hæc literas protestatas esse acceptaturum atque soluturum se declararet, tum iste memoratus tertius acceptans à jure suo resilire necesse non habet, confer. rursus *art. 9. juris Camb. Prut. junct. art. 15.* Ne itaque culpa 96 aliqua in Præsentantem redundet, cautus omnino ac providus sit in non intermittenda, sed potius intempestive interponenda protestatione. Quapropter si primo die post elapsum in literis præscriptum vel moribus receptum terminum Acceptans non solverit, Præsentans intra 6. dies à die factæ insinuationis L. C. Acceptanti, vel præterlapsi termini protestationem interponere & ita Cambium ad Trassantem remittere tenetur *Preusch. Land. Recht Lib. 4. Tit. 18. Art. 2. §. 4.* Formulas instrumenti protestationis faciendas, quas brevitatis amore hic omisimus, qui legere desiderat, hunc remittimus ad Heydip. *pag. 94.* Vogt *cit. tr. pag. 193.* Uffenb. *all. loc. pag. 36.* ubi pleniori cornu exhibentur.

§. XXVI. SuffICIENTER hucusque de prioribus antecedaneis 98 effectibus acceptat. lit. camb. actum fuit, reliquum nunc erit, ut adhuc brevissimis saltē actiones exinde provenientes percurram. Quemadmodum autem Jus Gentium svadente necessitate & utilitate humana cambia introduxit, consuetudo approbavit, Jus Civile, quo referuntur Leges particulares seu statuta localia, confirmavit; ita forum mercatorum expolivit, ac ea ad perfectionem deduxit. Unde in genuina contractus 99

Cambii indole exponenda & ex schedulis camb. resultante actione, Dd. mirum in modum ferram contentionis reciprocant; alii hunc nominatum consensualem, quos inter Turri de
 100 *Camb. Disp. 1. qu. 10. Vogt. de Camb. th. 2. p. m. 12. Dn. Schwend. ad tit. ff. de rerum permut. §. 3. in not. ad Erkb. Alii Innominatum scil. DO UT DES, vel FACIAS, substituentes, quos inter Marquard de Jure Mercat. Lib. 2. cap. 12. n. 23. Struv. exerc. 25. th. 40. ibique Müller Lit. a. Dn. Præses Tr. de Investig. forensib. action. sect. 1. memb. 7. §. 24. & Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 7. Christoph. Haunold controvers. de Iustit. & Jure tom. IV. Tract. X. c. 3. contrav. 1. n. 371. pollicem hac in re undiquaque nobis prementes, quorum sententiæ & nos adstipulamur.*

101 §. XXVII. Quod ipsas ergo actiones, respectu schedularum collybisticarum, concernit, sciendum, quod & hic mirifice inter se fluctuant Dd. cum ex diversis obligationibus, variæ quoque suboriantur actiones. Etenim inter Remittentem atque trassantem, præsertim si negotium illud à datione initium coeperit, non alius intervenit contractus quam innominatus arg.
 102 *L. 17. & 24. ff. de P. V.* Si ergo hic à sua parte eundem non adimpleat, nec curet in loco convento exsolvi pecuniam, tum actione *P. V.* ad id præstandum adigi potest, videlicet *Do ut des, vel facias.* Augustin. Berous *Vol. 1. consil. 194. n. 14.* Sin autem Remittens, à parte Trassantis re adhuc existente integra, literis nimirum ab eo nondum transmissis, forte mutaverit animum, nec Cambium alibi fuerit numeratum, tum patebit locus *Conditioni Indebiti*, vid. *Pr. Wechs. Recht art. 3.* quin si mutuis verbis negotium fuerit peractum, *Actioni ex stipulatu.*
 104 Dn. Præses *Tract. de investig. action. memb. 7. §. 18.* E contrario nulla Remittenti adversus Acceptantem, si hic litteras acceptare noluerit, vel acceptaverit quidem, sed non exsolverit, succurritur actione, sed tenetur regressum instituere contra Trassantem.

106 §. XXVIII. Ulterius considerandi veniunt Tractans & ille cui dirigitur tratta, quos inter regulariter non innominatus, sed nominatus celebratur contractus & quidem in specie, *mandatum Nicol. de Passerib. de Privata scriptura Lib. 3. quest. 43.*

n.2. Proinde sicuti in arbitrio cuiuslibet est, mandatum oblatum in se suscipere, ita semel susceptum, nisi tempestive eidem renunciatum fuerit, consummandum *L.22. §. fin. L.27. §. 2. ff. Mandat.* ita parili ratione mandatarius Trassantis non aliter ad sol- 107
vendum devinctus est, nisi literis camb. à se acceptatis, & perlectis, vel tantum temporis effluxerit, quo probabiliter eas perlegere potuerit. Idcirco hic ut solvat vi semel commissi & consecuti mandati à Transcribente *actio mandati directa* compelli potest, Raphael. de Turri *Disp. 1. quest. 19. n. 10. 11. Cæpolla cautel. 9.* Unde vicissim Acceptanti adversus mandantem 108
Actio Mandati contraria ad recuperandam pecuniam pro isto numeratam, item provisionem cæteraque omnia, quæ ratione ipsius mandati ab eo consequi debuisset; si *pro Honore liter.* acceptaverit, *negotiorum gestorum actio*, cum melior ipsius conditio sit reddida, indulgetur. Ansaldo de Ansaldo. *de Commerc. & Mercat. Discurs. 2. n. 42. & Discurs. 3. n. 14. Struv. Exerc. 25. th. 44.* ibique Müller *lit. E. p. 1760. Menoch. Conf. 296. n. 24. conf. Dn. Præses de Investig. forens. act. sect. 1. membr. 7. §. 29. n. 25. junct. Tr. de Cautel. sect. 3. cap. 5. §. 12.*

§. XXIX. Non à scopo aliena videtur hæc quæstio, *an cor-* 109
responsali solventi secundum datam formam transcribentis hic ma-
neat obligatus, non obstante quod fuerit mandatum concessum abs-
que solitis verbis: stelle es à conto ac proinde hæc verba potius abun-
dent, quam ut aliquem producant effectum? Resp. distingu. aut
disceptatur, an obligetur ex clara ac liquida obligatione & tum
negando respondemus, nisi in missis literis memorata verba spe-
ciatim deprehendantur, quæ tum non censentur otiose appo-
sita, sed id operantur, ut mandatario transmittentis expressa
indulgeatur obligatio, utpote efficacior ea, resultante demum
ex Lege secundum regulam juris, major vis est expressi, quam
taciti *L. 52. ff. de Condit. & demonstr.* Aut dubitatur an teneatur
actione mandati? & Resp. affirm. cum quoad talem obligatio-
nem hæc verba *stelle es à conto* omnino abundare videantur,
dum Mandatario seu Acceptanti actione mandati contraria
adversus mandantem consuli potest, quam primum juxta te-
norem accepti mandati à suo principali, solverit *arg. L. 16. ff.*

Man-

Mandat. L. 45. pr. eod. ibique Dn. Brunnem. conf. Uffenb. de Prot. in camb. cap. 6. n. 26. 27. Lauterbach Tr. synopt. de Mutuo. Sc. annex. Tr. Heydigers Anleitung pag. m. 137. sub finem. An autem commissionarius schedas camb. quibus prædicta verba: stelle es à conto subjecta, in illarum honorem cum protestu solvere queat, non adeo expediti juris videtur? Nos Resp. neg. quia hæc eo saltem tendunt, ubi Scribens in literis alicui commisit, ut solutionem quidem præstet, pro reciproca autem satisfactione ad rationem, Javolenum ad interim sibi habeat obligatum. Hoc in casu si acceptans hanc oblationem recuset, & sibi devinctum malit retinere transcribentem, tum utique potest in ipsa solutione capropter elevare protestum Rota Gen. Decis. 19. Alias verba stelle es à conto denotant vinculum Trassantis, vi cuius se debitorum illius, cui facta tratta, profitetur.

- §. XXX. Pedem ulterius promovemus ad obligationem Præsentantis adversus Acceptantem, ubi in antecessum observamus, quod hic illum nullo modo habeat obstrictum, cui exsolvit, sed eum de cuius mandato solvit, & Accipiens obligatur erga mandantem, non vero erga solvantem Straccha de Mercatur. Decis. 168. n. 2. quapropter ex pura demum acceptatione acceptans constituitur debitor Præsentantis juxta vulgatum, wer acceptiret muß zahlen / & exinde tum resultat actio Constituti seu de constituta pecunia t. t. ff. & Cod. de constit. pecun. quippe per acceptationem hoc agitur, ut obligationem, qua devinctus est Dator literarum Remittenti, aut ei cui remissa facta nempe Præsentanti, in se deriveret Acceptans, ac postmodum ex ea teneatur Carpzov. de Camb. th. 58. Marq. all. Tr. Lib. 3. cap. 12. n. 84. Mevius Consil. 101. n. 1. 2. add. Pr. Wechs. Recht Art. 7. Imo si dicendum quod res est, autumamus ex ejusmodi acceptatione & promissa solutione oriri Præsentanti actionem ex stipulatu ad exigendam pecuniam cambialem, cum hic Acceptantem interroget, an literas oblatas acceptare & solvere velit, vel non, quod si annuat, contractus stipulationis celebratus. Dn. Præses Tr. de invest. for. act. all. loc. §. 21. sin vero a Mandatario datoris literarum Cambii schedulæ non receptæ fuerint, tum*

con-

contra hunc, præmissa tamen ut supra debita protestatione, succurritur Procuranti, seu ei cui facta remissa, aut etiam certo respectu ipsi Remittenti, *condictio causa data causa non secuta*, qua cum tota sorte, interesse, cæteraque omnia in elevationem protesti erogata, repetuntur. Stypmann *de Jure Marit. part. 3. cap. 8. n. 87. 88.* Heydiger *all. Tract. cap. 11. pag. 106.*

§. XXXI. Denique si omnino ab eo cui Tratta facta, acceptatio recusata ac eapropter à Procurante protestatio debite ac tempestive interposita fuerit, tum cuique alii licebit ejusmodi literas honorare ac exsolvere, qui tamen eo ipso, quod negotium tractantis utiliter gesserit, eundem exinde sibi actione negotiorum gestorum reddit obligatum, quasi hoc modo, ne ad interesse ob non acceptatas literas postmodum conveniatur, liberaverit, Marquard *de Jure Mercat. Lib. 2. c. 12. n. 45.* Ratio in eo consistit, ne alicui officium suum sit damnosum. Gvalther *de Camb. th. 7. Lit. p. 5 q. conf. L. si quis absentis. 2. L. solvendo. 39. ff. de N. G. L. solvere 53. ff. de Solution. conf. Pr. Wechsels Recht art. 9. vid. supra num. 77.*

CAPUT ULTIMUM.

De Modo procedendi in acceptatione Liter. Cambii.

CONSPECTUS.

T ransitus n. 1.	reponenda. n. 16.
Modus procedendi in cambiis n. 2.	Digressio ubi simul de officio judicis in decernenda citatione traditur n. 17.
Judices hic quales eligendi. n. 3. sqq.	Libellus in cambio. n. 18.
Quid in Prussia obtineat. n. 7. sq.	In eo ultra tria puncta cumulari nequeunt. n. 19.
Quid Judici in cambiis observandum n. 9. seqq.	Formula n. 20.
Actio ex Cambio quo loco instituenda. n. 13. sqq.	De personali comparatione. n. 21. seqq.
Protestatio in loco solutionis in-	

H

Clau-

Clausula camb. personalem operatur comparitionem. n. 26.

Exceptiones in cambio occurrentes. n. 28.

De exceptione Legitimationis n. 29.

De mandato judiciali in cambio. n. 31.

Quomodo cum debitore contumaciter emanente procedendum n. 32.

In Prussia nulla plane exceptiones attendantur. n. 33.

De exceptione N. N. P. an ea in cambiis attendatur? n. 36.

Rationes pro affirmativa n. 38.

Pro negativa. n. 39.

Num idem procedat si quis non sit è numero mercatorum? n. 40. sq.

De exceptione excussionis in L. C. n. 44.

De exceptione solutionis, prescriptionis, doli mali n. 45. seq.

Digressio ad probationem. n. 47.

Ex libris camporum num contra tertium resultet probatio? n. 50.

Quid in actu recognitionis observandum. n. 51.

De Demonstratione n. 52. seq.

De de & relatione juramenti in camb. n. 54.

Appellatio in cambiis rejicitur. n. 55.

Creditor ratione valutæ trassanti exsoluta, postmodum vero hoc bonis labente, qua in classe in vindicanda valuta ille postmodum sit collocandus. n. 56.

§. I.

- C**ontemplati hactenus sumus effectum acceptationis L. C. Cresiduum ergo adhuc erit, ut ad ipsum processum seu ordinem procedendi in negotiis Cambialibus observandum nos convertamus. In quo quamplurima contra rationem disputandi pro utilitate communi recepta esse, latissimè Dd. scripta passim exponunt. In modo procedendi si quidpiam celeriore expeditionem ac executionem requirat, profecto hoc præfens negotium cambiale gaudebit. Cum vero nemo commodius de cambii natura ac qualitatibus judicare valeat, quam qui in illis versatus, quique requisita negotiationum, normam ordinationum cambialium atque observantiæ Judicii, quæ inter mercatores ac campsores observatur optime calleat & intelligat; ideoque tales sane judices non aliunde, quam ex mercato-

catorum gremio erunt seligendi. Etenim qui negotiationi- 4
bus unice intenti ac dediti, consuetudinum suarum reputan-
tur peritissimi; è contrario Judices extra forum mercatorum
constituti, eas minus habent cognititas, satius esse suomet judi-
cio acquiescere, quam aliorum sententiæ inhærere, existiman-
tes. conf. Nicol. Rodriquez Fermosinus *ad cap. 5. X. de Judic.*
quest. 23. n. 1. Scacc. *de Commerc. §. 1. quest. 2. n. 20.* Vogt. *de Camb.*
p. m. 224.

§. II. Proinde in plurimis celeberrimis Emporiis certa 5
judicia seu collegia sunt constituta, quibus publica autori-
tate præfecti, negotiationis præsertim cambialis admodum,
gnari nonnulli mercatorum, admixtis tamen quibusdam vel
ad minimum *duobus literatis*, qui omnes, in cambiorum mate-
ria inter cujuscunque Ordinis aut dignitatis personas, lites e-
mergentes componere ac decidere tenentur: prout Amstelo- 6
dami est Camera assurationis die *Camer van Assurantie*, No-
rimbergæ die *Marcks-Vorgeher*/ Hamburgi, itemque in An-
glia die *Hurt-Meister* deprehendimus vid. D. Gvalther *de Camb.*
tb. II. lit. b. Sic Lipsiæ singulare aliquod judicium à Joh. Georg.
III. Elect. Sax. confirmatum, quod appellatur *das Handels-*
Gericht / coram quo omnis generis litigia circa mercaturam
obvenientia deciduntur. conf. hic Mylerus ab Ehrenbach *de*
Princip. & Statib. Imp. Part. 2. cap. 58. §. 10. sub fin. & utut in Patria 7
mea, non quidem singulare aliquod judicium pro causis
cambialibus, sicuti alibi, ordinatum est, constitutum tamen est
judicium Telonii *das Licent-Gericht* & à Magistratibus op- 8
pidanis judicium censorium, seu mulctæ germ. *das Bett-Ges-*
richt dictum; coram illo commerciorum præsertim maritimo-
rum, coram hoc ambigua causarum fata ad mercaturam indi-
stincte pertinentia, dirimuntur. Quo tamen cambialia nego-
tia vix ac ne vix referuntur, utpote quæ ad cognitio-
nem supremi Regiminis spectant, si lites ea propter al-
tioris indaginis exoriantur. Imo si causæ mercatorum die
Commerciën-Sachen vi Rescripti Elector. de 20. 1691. d. 12. Maj,
altioris indaginis non sint, nec solennem judiciorum ordinem

requirant, à supremi Regiminis Consiliariis de simplici & plano deciduntur: si vero causæ sint majoris momenti, & ordine judiciorum plenarie servato decidendæ, Judicio Aulico cognoscendæ traduntur, ceu apparet extenore all. Rescripti, quod totum exhibet Dn. Grube in *Tr. de Processu fori Prut. c. 28. n. 129.* quo nos remittimus, conf. *Pr. Wechs. Recht art. final. § c. 3. n. 251.*

9 §. III. Rite itaque constituto iudicio, non aliter iudicis erit judicare, quam ex statutis seu articulis Mercatorum illorumque moribus, aut speciali à Superiori promulgata ordinatione.

10 Præprimis vero hic respiciendum est, ut in materia cambiiali, utpote moram necquicquam ferente, levato velo *L. 5. C. de Naufrag.* de simplici & plano, cæterisque omnibus aliis amputatis ambagibus procedatur. Geminas hujus rei suppeditat Marquard *de jure Mercat. Lib. 3. cap. 7. n. 11.* rationes (1.)

11 quia Curia Mercatorum æquiparatur Ecclesiasticæ (2.) quoniam mercatores peregrinantes miserabilium personarum privilegiis gaudent, quæ semper summariæ & celerrime pertrantantur. Idcirco magis & æquo & bono (hic tamen non æquitas imaginaria & cerebrina, verum rationi consentanea & ex probe perspectis circumstantiis in legibus fundata, intelligenda) quam nimio rigore, scrupulositate, subtilitate ac apicibus juris res sunt dijudicandæ.

13 §. IV. Cum regulariter quivis actor, sequi teneatur forum Rei *L. 2. c. de fction. omn. jud. L. fin. C. ubi in rem actio.* Hinc qui actionem cambialem est intentaturus, instituat eandem, necesse est in foro domicilii debitoris *L. 19. §. 4. ff. de Judic. L. 29. ff. ad L. Municip. aut in loco contractus celebrati L. 2. 3. ff. de Rebus autorit. Judic. possid. Carpzov. Decis. 216.* seu in quo destinata solutio auff dem Bezahl. Platz *L. 9. ff. de eo quod cert. loc. L. 21. ff. de O. & A. modo ibi deprehendatur.* Huc omnino

14 facit *Pr. Wechs. Rechts Art. II. Quid si vero literæ campforis destinato loco fidem non invenerint?* Resp. eum non in loco solutionis, sed domicilii tunc esse conveniendum, Gaius *de Credito cap. 2. Tit. 7. n. 2333.* Honorat. Leotardus *Tr. de Usuris quest.*

15 26. n. 16. Imo si contingat præsentem aliquando esse campforrem

rem in loco solutionis, tum ille ibidem, præsertim si hic à loco domicilii nimis sit remotus, ad solvendum adigi potest per elegans præjudicium à Dn. Zipfel p. 57. §. 27. allegatum: Ob nun wol der Locus der Wiedertzahlung nach Danzig destiniret/ und derowegen die Zahlung daselbst zusuchen; dieweiln aber dennoch Danzig von hier weit entlegen/ und der Schuldener daselbst so bald nicht anzutreffen. So mögen N. N. Erben ihn J. G. wegen der zu Wechsel gegebenen 1000. Rthlr. allhier in Leipzig zu wieder Vergnügung nach Wechsel Recht anhalten lassen/ und ist gedachter J. G. die Zahlung an hiesigem Orths üblichen Wechsel = Gelde zu thun verbunden. B. N. W. Similiter si literæ extraneis seu alibi degentibus datæ, in loco solutionis solvendæ, tum si hoc non fiat, ibidem protestatio interponi ac remitti potest conf. Chur. Fürstl. Preusch. Wechsel Recht. Art. 11.

§. V. Quæ porro præcedere solent iudicium, ea sunt vel substantialia vel accidentalia. Ad priora pertinet citatio, ubi tamen in antecessum illud observari solet, quod antequam ea à iudice decernatur, is primordialiter in litibus cambialibus, uti in omnibus aliis, semotis tamen partium Advocatis, amicabilem tenet inter litigantes compositionem conf. Leipz. Hand- Ger. Ord. Art. 1. Pr. Land. Recht Lib. 1. Tit. 8. §. 1. & Tit. 9. §. 3. hac vero non sublecuta, & sic frustra tentata, non quidem formalis citatio forte in scriptis, sed duntaxat per ministerialem nulla concessa dilatione, injecta tamen causæ mentione, simplex notificatio fieri solet, conf. Pr. Wechs. Recht art. fin. Leipz. Hand- Ger. Ord. tit. 5.

§. VI. Subsequitur *libellus*, qui tanquam solennis uti alias hic non requiritur, sed causa summariter & oretenus von Mund aus in die Feder/ proponitur, modo fiat apte & concludenter. Ubi insuper notandum quod secundum *Ord. Jud. Mercat. Lips.* plura quam tria capita in eo cumulari queant, modo ea non sint paritura confusionem *Tit. 6. all. Ord.* quæ pariter in libello reconventionali admittuntur. Libellus autem præter propter ita formatur: P. P. Vor denen selben erscheinet Javo-

lenus und saget fürhlich / welcher gestalt beflr. Sempronius laut beygehenden Wechsel-Brieffes sub A. ihm 1000. Thlr. *courrent* an verwichener Michaelis Meße 1698. zu bezahlen / schuldig gewesen. Wann dann der bestimmte *Terminus solutionis* bereits längst verflossen / und flr. alles freundlichen erinnern ungeachtet von Beßln. in Güthe die Zahlung biß *da-* *to* nicht erhalten können: als fordert er wegen dieses Wechsel-Brieffes / welcher hiemit in *originali sub A. produciret* wird / *Recognition*; und nach deren erfolge bittet flr. Beßln. *cum refu-* *sione expensarum* zu Bezahlung des Capitals und interesse *mora* nach Wechsel-Recht anzuhalten / *desuper implorando. &c.*

- 21 §. VII. Et si alias nemo cogi possit, ut semet ipsum in judicio sistat, ac præsens in persona compareat, quippe cum beneficium juris sit, per alium litigare; unde in recognoscendis instrumentis per procuratorem, speciali tamen mandato ad recognitionem instructum, personaliter comparere non tene-
mur. Preussch. Land-Recht Lib. 1. Tit. 18. §. 4. Carpz. P. 1. c. 17. D. 43.
- 22 Finckelth. *Observ. no. n. 24.* Fallit tamen hoc in causis cambium concernentibus, ubi debitores *in primo statim termino* semper in persona non solummodo comparere, sed illico etiam literas cambii recognoscere, vel in continentie easdem jurato diffiteri adstringuntur conf. Churfürstl. Sächs. Leipz. Hand-Ger.
- 23 Ord. 1682. Art. 13. ibi; doch daß der Debitor im ersten termino jedesmahl in Person erscheine. Huic ad stipulatur Braunschweig.
- 24 Markt Gerichts- und Wechsel-Ordnung d. 20. 1686. §. 7. conf. Vincentius Franchis *Decis. Neapol. 303. n. 2. 3. & Decis. 304.* qui rigor, ut ut de eo ratione recognitionis Lit. Camb in Ord. Camb. *Elect. Prut. & in jure Prut.* reviso nihil expresse reperitur con-
- 25 stitutum, æque tamen in Patria mea in judiciis accurate observatur. Hinc si quis agat ex cambio, sive reus citatus plane non sive per procuratorem compareat, urgeri poterit h. m. Weil Beßln. in person allhie vor N. N. nicht erschienen / als accusi-
ret flr. Beßlns. Ungehorsam / und weil derselbe aus einem Wechsel-Brieff belanget / bittet er zu erkennen / daß er in Person zu erscheinen / auf die Klage sich einzulassen und den *originali-*
ter

ter producirten Wechsel-Brief sub pœna recogniti zu recognosciren
 schuldig / Dn. Schwend. *ad Process. Fibig. cap. 2. pag. 114. in fin.*
 Obiter hic illud annectimus, quod clausula cambialis Germ. 26
 nach Wechsel Recht in instrumento obligationis posita, pari-
 lem effectum personalis comparitionis producat, vid. omni-
 no Dn. Rivinus *in specim. Except. Forens. cap. 8. n. 3. & 9.* Alibi lo- 27
 corum imprimis Lipsiæ, si forte reo in negotio cambium seu
 mercaturam concernente, pro qualitate tamen causæ & arbi-
 trio judicantis, nonnunquam personalis comparitio præcise
 non sit injuncta, tum licitum demum ipsi est, vi all. *art. 7. 8. 13.*
 des Leipz. Hand- & Ger. per Advocatum in judicio comparere.

§. VIII. Porro cum exceptiones Ordinem Processus respi- 28
 cientes in causis cambialibus vix ac ne vix attendi soleant, sed
 in reconventionem rejiciantur, nihilominus tamen exceptio
legitimationis ad causam, quippe quæ in quocunque foro etiam
 summario opponi potest Scacc. *de Commere. & Camb. §. 7. gl. 5.*
n. 18. maxime attenditur. Hinc si tertius aliquis ex causa, 29
 camb. actionē est intentaturus, necesse tum habet, ut doceat,
 qua ratione istas Literas Camb. adeptus, cum sola possessio li-
 terarum non tribuat jus agendi Lenz. *Tr. de Nominib. cess. cap.*
27. membr. 3. n. 11. Unde cum in causa quadam à Reo exceptio 30
 qualificationis ad causam cambii actoribus opposita fuerit, ju-
 dex quoq; ad eam in pronunciando respexit his verbis: Weil
 der Wechsel *questionis ausdrücklich an F. S. oder auff dessen Or-*
dre zu zahlen indosfret und aber Z. und R. (Actores nimirum)
 weder von S. noch sonst jemanden dessen Ordre, sondern von
 G. denselben auff seine Rechnung einzuheben Ordre gehabt / so
 muß G. in alle wege sich zum *cambio qualificiren* / wie er dazu ges-
 langet: h. e. *doceat titulum productarum Literarum cambii.*
 conf. Dn. Slevogt *disq. de Except. Legitim. ad causam §. 28. sub*
fin. pag. 30. Ordinat. Judicii Mercat. Lips. *Tit. II. ibi:* wie auch
 wenn der Mr. seine Person / oder zur Sache sich nicht genugs-
 sam legitimiren könnte billig in acht zu nehmen. Marq. *Lib. 2. cit.*
Tr. cap. 12. n. 78. Marta *de Jur. noviss. tom. 3. c. 9.* Gaitus *Tr. de Credi-*
to Lib. 2. Tit. 7. n. 1495. Quoad mandatum in judicio Mercatorio
 Lips.

Lipsiensium, in istis tantum casibus ibidem exceptis, ubi Advocatus est admittendus, hoc singulare occurrit, quod præsertim, si peregrinus quispiam negotiator negotia sua per alium ibidem ventilare malit, tum suo mandatario ejusmodi mandato juxta formulam in *art. 7.* præscriptam, judicioque mercatorio insinuando, prospicere tenetur *Art. 7. p. 37.*

32 §. X. Si ergo debitor, præsupposita citatione legitime emanata, in judicio non compareat, sed contumaciter emanat, denuo sub comminatione ulterioris ordinationis bey Vermeydung anderer Anordnung citatur; quod si nec tunc se sistat, per apparitores publicos absque prosopolepsia in judicium deducitur, postmodumque carceri tamdiu mancipatur, donec ultimum teruncium persolverit. *Preusch. Churfürstl. Wechsel-Recht art. fin. ibi: in gefängliche Haft gebracht und daselbst bis zu erfolgter Zahlung des Wechsels/ und Erstattung aller Kosten angehalten werden.* Idem dicendum est de reo, qui de fuga suspectus.

33 §. XI. Prolabimur jam ad exceptiones, quæ, cujuscunque illæ fuerint generis, omnes & singulæ per evidentem textum in jure Pruten. *Lib. 4. Tit. 18. art. 2. §. 4.* in totum rejiciuntur, in verbis: *Der Acceptant soll das assignirte Geld ohne alle Exception NB. wie die Mahnen haben mag / zu zahlen schuldig seyn.* Veruntamen cum hæc rigida dispositio cambialis omnino in Prussia Electorali attendatur, idcirco contemplaturi, quid in foro Mercatorum alias communiter obtineat, quæque & in quantum respectu acceptationis L. C. & meritorum causæ exceptiones alibi adhuc locorum, in considerationem venire soleant. Eminent vero eas inter 1. *Exceptio Feriarum*, utpote quibus judicialis strepitus quiescit, & judex sui potestatem non facit Germ. gebundene Tage & sunt vel solemnes: vel minus solemnes: illæ iterum sunt divinæ *L. II. C. de Feriis.* vel Humanæ: hæc rursus sunt duplices, *necessariæ*, vel *honorariæ* quæ in honorem hominis alicujus & singularem memoriam sunt ordinatæ: illæ necessitati colligendorum fructuum sunt constitutæ, suntq; vel *rusticæ*, ut dies messium, vel *Urbanæ*, quas constituunt nundinæ, mer-

mercatus gratia indicta *L. un. C. de Nundin.* Non incongrue er- 35
 go hic quæritur, *an etiam contra literas Cambii locum sibi vindicet
 exceptio feriarum?* Diverse quondam hac in re Lipsiæ Facultas
 Jurid. ao. 1680. & Scabinatus Lipsiens. pronuntiarunt, ceu lege-
 re est apud Dn. Rivinum *in specim. except. for. cap. 15. n. 6. & 7.*
 ubi præjudicia. Verū enim vero his non obstantibus negativæ
 Dd. opinioni subscribimus, statuentium, solutionem tesserarum
 collybisticarum per hanc exceptionem neutiquam sufflami-
 nari posse, præsertim si debitor sit de fuga suspectus, Caccialup,
Tr. de debitore suspecto & fugit. quest. 8. in pr. Peckius *de Jure si-
 stend. cap. 7. junct. Clem. Sepe. de V.S. unde* Scabini Lipsi. ao. 1683. in
 contrarium moti, ita responderunt: das Befl. nunmehr durch
 die Gerichts-Diener auff das Rathhaus gebracht / und auff
 die Klage zuantworten / der Erndten-Ferien ungeachtet / an-
 gehalten wird. *B. R. W. add. L. H. Ger. Ord. art. 11. & Churs
 fürstl. Pr. Wechs. Recht art. 16.* Dn. Rivinus *cit. loc. n. 8.*

Spinosa admodum & valde à Dd. agitata quæstio hic (2) 36
 tangenda venit, *an exceptio non numeratæ pecuniæ contra Literas
 Cambii possit opponi?* Affirmativam sententiam multi celeberrimi 37
 Dd. his rationibus sustinent (1) ob generalitatem LL. civilium, 38
 denegantium hanc Anargyriam (2.) quia hæc ab æquitate ma-
 ximè aliena est, cum quod quis non numeravit, id nec exigere
 debeat, licet syngrapham debitoris in manibus habeat (3.) quia
 hæc exceptio à mercatoribus traxit originem, inde consequens
 est, Anargyriam ex eodem fonte ortam censerì. Fachin. *Lib. 2.
 cap. 86.* Richter. *part. 1. Decis. 21.* Brunnem. *ad L. 5. Cod. de N. N. P.*
Lauterbach. conclus. forens. exerc. 22. th. 15. item in tr. *Synopt. de
 mutuo Literar. obligat. & querela N. N. P. annexo Heydigers
 Anleitung des Wechs. Recht. pag. 131.* ut & in *disf. de Jure in Curia
 Mercatorum usitato th. 186.* vid. tamen ibidem *th. 129.* Bachov. *ad
 Treut. de Mutuo th. 2. in fin.* Mantica *Decis. 77. n. 3.* Turri *de
 Camb. Disf. 2. quest. 16. n. 23.* Trentacinq. *Lib. 3. Tit. de So-
 lution. Resol. 20. n. 10.* Jo. Domin. Gait. *de Credito Tit. 7. cap. 2.
 num. 2504.* E contrario negativam arripientis, his moventur
 rationibus. (1.) Exceptio N. N. P. solummodo locum obtinet 39

in contractu mutui, non vero in aliis contractibus *L. 5. Cod. de N. N. P.* & ibi Goth. *lit. 9. L. 14. §. 2. Cod. eod.* (2.) quia solutionem retardat & in longum tempus differt, cum tamen mercatorum & maxime campforum, imo & peregrinantium interfit, pecuniā in promptu habere, ne fides, vel fortuna eorum periclitetur, quæ ex defectu pecuniæ facillime lædi posset. Unde ista verba in cambiis *Valuta von demselben / seu den Werth von demselben vergnüget* innuunt revera numeratam fuisse pecuniam, insimulque confessionem ac renunciationem Anargyriæ in se comprehendunt. (3.) Quod in cambiis non sit disputandum, de apicibus juris, sed potius ex æquo & bono dijudicandum. (4.) Hisce adminiculantur Jcti Argentoratenses, Colonienfes Lipsienses apud Vogt. *de Camb. pag. m. 143. seqq.* longa serie cum ipsorum responsis recensiti. Marquard. *de jure Mercat. Lib. 3. cap. 8. n. 13. & cap. 11. n. 48. 50.* Berlich. *Part. 2. Decis. 294.* Carpz. *Part. 3. Decis. 257. n. 16. & Lib. 2. tit. 10. Resp. 92. n. 19. 20.* Bachov. *ad Treut. P. 2. Diss. 28. th. 5. lit. c. in pr.* Hopp. *comm. ad Inst. tit. de Liter. Obligat. pag. 710.* Klock. *de Aerario Lib. 2. cap. 21. n. 29.* Ansfald. *de Ansfald. Disc. 1. n. 10.* Dn. D. Georg. Grub. *in Tract. de Processu Fori Pruten. Cap. 14. membr. 8. n. 35. 38. 39.* Struv. *cap. 13. Decis. Sabbath. 31. & S. I. C. Exerc. 16. th. 52. ibique in add.* Müller. *Lit. 2. p. 1040. & Exerc. 25. th. 45. lit. a.* Sed quid si alteruter, 40 siue creditor vel debitor non sit è numero mercatorum? Eo in casu vult quidem Carpzov. *in Process. Tit. 22. Art. 3. n. 80.* valere tunc jus commune, ut per exceptionem N. N. P. debitori succurratur, ex hac ratione, quod mercator contrahens cum alio, qui mercator non est, videatur privilegia mercatorum renunciaſſe. Verum hujus opinioni non adſtipulamur, quoniam Ordinationes Cambiales, generaliter loquuntur, nec horum aliquam mentionem injiciunt, idcirco generalitati legum tamdiu standum, donec evidenter probetur contrarium. 41 Alias malumus potius distingvere in id, quod *ex rationibus juris Civilis* de hac exceptione afferendum, & quod *Campforum moribus* hodie est receptum, aut statutis diversis in locis constitutum. Priori in casu, licet cambium scriptum, datum, 42 trans-

transmissum & acceptatum fuerit, tamen ex rationibus juris Civ. si stricte iis inhæreamus, anargyriam competere, nulli dubitamus: secus in casu posteriori. Dn. Lauterbach. *in all. Tr. Synopt. de Mutuo, liter. Oblig. & quærela N. N. P. p. 132. apud. Heydiger cit. loc.* De ordinat. Camb. Lips. in tantum quidem hæc querela N. N. P. admittitur, si in continenti & absque ulteriori litis sufflamine, puta Creditoris confessione, aut ejusdem literis doceri possit *Art. XI. De Jure vero Pruten. per apertum* 43 *textum in lib. 4. Tit. 18. Art. 2. §. 4. ibi: ohne alle Exception, wie die Mahnen haben mag/ zu zahlen schuldig & de jure Camb. Prut. §. 7. ibi: auff verfall Zeit sonder einige Exception zubezahlẽ* hæc exceptio non numeratæ Valutæ in Cambiis plane non attenditur, sed parti adversæ regressus per reconventionem salvus relinquitur.

(3.) Occurrit exceptio *excussionis*, quæ an in literis Cambii sit 44 *consideranda*, haud immerito disquiritur? Nos *negativa* opinioni suffragamur, idque ex hisce fundamentis (1.) propter ipsorum mercatorum commodum privatum, vid. *Novell. 4. cap. 3. in fin.* Quippe Reipubl. interest, ut inter Campsores, ne commercia sufflaminentur, summarie, rejectis penitus omnibus juris apicibus, sola duntaxat veritate inspecta procedatur. Ne itaque si mercatores pro aliis fidejubendo intervenientes primo loco conveniantur, tueri se possent exceptione excussionis de excutiendo in antecessum principali debitore; inde admodum saluberrime eapropter in *Ordinat. Camb. cautum* legimus, neminem posthac exceptione excussionis frui debere; idque tum propter exuberantiam fidei, quæ in dictis personis semper abundare, neutiquam vero periclitari debet: tum quod ingenuos campsores quovis temporis momenti ad creditorum petitionem pecunia instructos esse oportet (2.) dum fundamentum consistit in eo, quod hoc in foro, tacita præsumatur hujus beneficii renunciatio *Gomez. tom. 2. variar. Resolut. cap. 13. n. 14. sub fin. Carpzov. P. 2. C. 18. Def. 7. Franzk. lib. 1. var. Resol. 12. n. 57. seqq. Hering. de Fidejuss. Part. 1. cap. 27. n. 18. Marquard. de Jure Mercat. lib. 3. cap. 8. n. 5. Ludovici Part. 2. Decis. 64. n. 25. Riccius*

Part. 1. collectan. Decis. 237. sub fin. Finckelth. Obs. 96. n. 17. Dissent. Fachin. lib. 8. c. 53.

45 §. XIV. Similiter hic nonnunquam admittitur exceptio *solutionis*, modo in continenti sit liquidanda, item *prescriptionis* exceptio, per dispositionem Juris Camb. Lipsiens. *art. 32.* cujus verba retulit Dn. Præses in *Cautel. Contract. Sect. 3. c. 5. §. 25. p. 481.* Meretur hic omnino conferri Savary im *vollkommenen Rauffmann cap. 22. p. m. 181. seq. & p. 204.* Denique nec rejicitur exceptio *doli mali*, ut puta si rasura evidens in summa pecuniæ sit commissa: aut quod non sit manus illius, qui asseritur easdem schedas Camb. scripsisse, modo in continenti per aliud productum authenticum instrumentum possit verificari.

47 §. XV. Perlustratis exceptionibus progrediendum nunc erit ad materiam *probationis*, quæ regulariter ad impediendam celeriore executionem non permittitur, nisi in casu quadantenus ancipiti. Proinde ea vel per testes, vel per instrumenta, aut tandem in subsidium per iuramentum absolvi solet. 48 Prior modus scil. plenissime & solenniter per testes probandi regulariter propter nimiam litis protelationem juxta judicium Mercat. Lips. & aliis in locis plane non conceditur: hinc quoniam ista altioris indaginis sunt, remittuntur in reconven- 49 tionem. E contra posterior modus, per literas nempe probandi, probe observatur. Etenim si eæ loquantur *dispositive* non solum contra campforem scribentem, sed & pro tertio inducunt probationem. Contra eum vero, in quem ejusmodi literæ diriguntur, neq; obligationem, neq; probationem inferunt, *nisi acceptentur*, ex quo demum resultat firma aliqua ob- 50 ligatio. An autem ex libris Camb. contra tertium probatio aliqua inducatur? Resp. aliqualem saltem inducere, argumento desumpto à Libris Mercatorum. Nicol. de Passerib. *de privat. Scriptur. Lib. 3. qu. 42. junct. quest. 40. n. 62. 64. seq.* itaq; hæ literæ Camb. alias in favorem tertii, cui solvendum erat cambium, Mascard. *de Probat. concl. 990. n. 5.* Marq. *de Jure Mercat. L. 3. c. 9. n. 58.* contra scribentem probant. In actu ergo recognitionis literarum camb. integra scriptura exhibenda, & non quoad subscriptionem tantum, est recognoscenda Nicol. de Passerib.

rib. de privat. script. Lib. 3. cap. 45. n. 2. Vincent. de Franchis
Decis. 304. per tot.

§. XVI. Porro si in iudicio mercat. Lips. demonstratio die 52
Bescheinigung (probatio namque ordinaria non permittitur)
alicui pro qualitate & circumstantia causæ per sententiam sit
injuncta, tum à sententia in rem judicatam transeunte, elapso
trium septimanarum spatio articuli verificationis cum nominibus
testium & instrumentis offerendi. Pari ratione, hac demon- 53
stratione peracta, pars adversa confestim æque intra illud tri-
um septimanarum determinatum tempus absque emissâ cita-
tione, sub pœna non factæ demonstrationis, articulos suos
reverificationis exhibere tenetur, etiam si attestata nondum fue-
rint publicata. Leipz. Hand. Ger. Ordn. Tit. 16. 17.

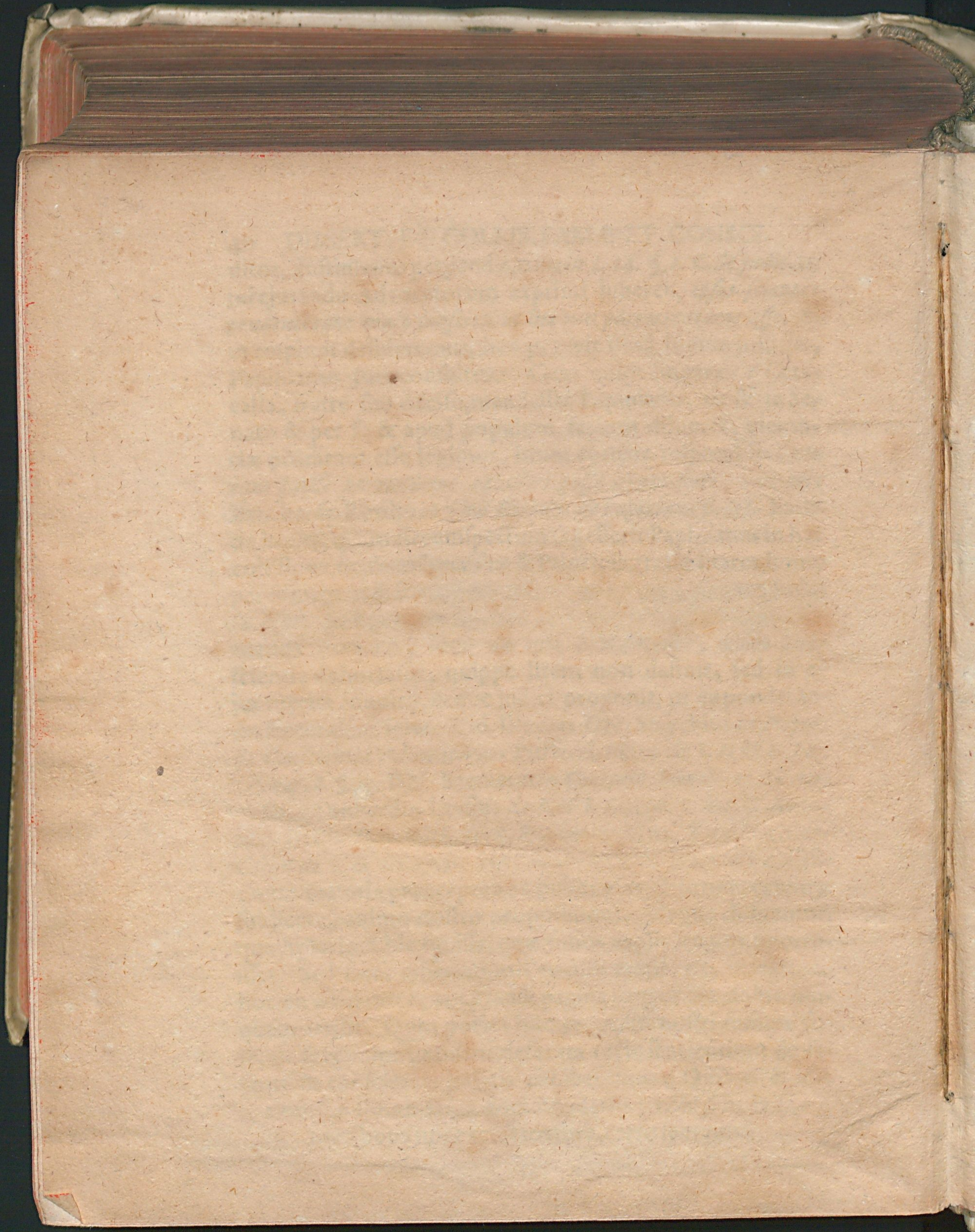
§. XVII. Quod si tandem causâ cambialis ita fuerit com- 54
parata, ut delatione juramenti opus sit, id actor ante responsio-
nem Rei facere debet. Sin à Judice iusjurandum deferatur,
tum is, cui hoc impositum est, ad illud præstandum se offerre,
aut referre illud, vel etiam conscientiam suam verificatione ex-
onerare potest, modo tamen cum decendio rei judicatæ anti-
cipare licitum est. Tit. 15.

§. XVIII. Condemnato itaque per sententiam ad solven- 55
dum reo, in continenti via executiva contra eundem procedi-
tur, ita ut jam nulla amplius exceptione executio impediri
possit; & hoc exinde, quia schedulæ collybisticæ habentur, fa-
cta scil. recognitione, pro instrumentis gvarentigiatis, adeo
ut exclusâ omni appellatione, tam quoad effectum suspensi-
vum, quam devolutivum, regiam manum i. e. celerrimam at-
que promptissimam habeant executionem. Conf. Nicol. de
Passeribus all. tr. Lib. 3. quest. 43. ubi dissentientes Dd. allegat.
Ansaldus de Ansald. Discurs. 3 n. 3. Disc. 4. n. 3. & 23. & omnino
Scaccia de Commercio & Camb. §. 7. glossa. 5. n. 4. Etenim cambii
negotium, considerato suo initio introductum videtur pro
mercatoribus, qui peregrinantes & in locis alienis negotia sua
expedientes, maxima paterentur damna, nisi cambia haberent
executionem paratissimam. conf. Mey. Part. 9. Decis. 133. Dn.
Grube

Grube Tr. de Processu fori Pruten. cap. 3. §. 84. n. 251. & cap. 28. §. 15. n. 127. Huc facit textus Pr. Chur: Fürstl. Wechs. Recht art. fin. ubi non excipiuntur minores, nec foeminae: quae parata executio aequae contra acceptantem quam scribentem & remittentem procedit: conf. Pr. Wechs. Recht art. 1. 28. 29.

§ 6 §. XIX. Antequam Colophonem huic dissertationi imponamus, lubet unicam adhuc quaestionem hic annectere, quid juris si Valuta vere Trassanti sit numerata, ille vero interea temporis, antequam Litera ab ipso data, exsoluta, bonis labatur, an ea propter Remittens in repetenda Valuta praerequisitis aliis creditis praerogatione aliqua gaudere debeat? Resp. affirmando, si pecunia illa adhuc existat, quia talis pecunia cambialis actu adhuc penes trassantem existens deposito equiparatur; unde ea mercatoribus audit Depositen-Gelder. conf. L. si hominem. 7. §. 2. ff. Depos. L. si res tuas 5. Cod. Ad exhibend. hinc deponens dominium rei depositae censetur penes se retinuisse: Modo tamen in natura in facultatibus debitoris falliti talis pecunia adhuc dum reperitur. Alias si ea fuerit consumpta, nulla pollebit praerogativa, sed inter personaliter privilegiarios collocatur L. 24. §. 2. ff. de Reb. autorit. Judic. possid. Carpz. Part. 3. Decis. 280. n. 8. ubi praerogativum. Brunnem. in Tract. de Proc. concurs. Credit. cap. 5. §. 5. & ad L. 7. n. 10. ff. Depos. Haberkorn. in Process. Concurs. c. 2. n. 8. & n. 296. Richter. de Privileg. Credit. c. 2. memb. 1. n. 14. Nicol. de Passerib. de Privat. script. Lib. 3. q. 41. n. 7. seqq. Martini ad Ord. Jud. Elect. Tit. 42. §. 1. n. 16. Struv. S. J. C. Ex. 25. th. 45. & ibi Müller lit. 7. Gait. de Credito c. 2. Tit. 7. n. 2457. seq. Richt. P. 2. Decis. 78. n. 10. ubi elegans praerogativum. consentit Pr. W. Recht Art. 33. in verbis: Wann ein Zieher, Acceptant, oder Endossant falliret! so sollen die Wechsel-Briefe zwar für andern Wahren/Schulden und obligationen die praerogativum haben, keines Weges aber vor speciale und zu Buch gebrachte hypothequen, item für privilegirter und unmündigen Kinder-Gelde. Jung. textus im Recht Lib. 1. Tit. 49. §. 1. junct. §. 11. add. Leipz. Wechs. Ordn. art. 34. ubi speciale quid ratione mercium fidei alicujus concreditarum, Commiss-Güter in excitato concursu est ordinatum.

Hæc sunt B. L., quæ pro instituti ratione proponere licuit; quæ forte omissa, vel minus accurate posita, candori tuo supplenda vel emendanda relinquens. Tibi itaq; O Alme Deus! pro gratiosissima in me beneficiorum cumulatione & clementi studiorum meorum assistentia gratias lito nunquam desituras: & ut ea imposterum in Tui Nominis gloriam & Patriæ emolumentum dirigere velis, supplex exoro.

00 A 6460

ULB Halle
002 932 539

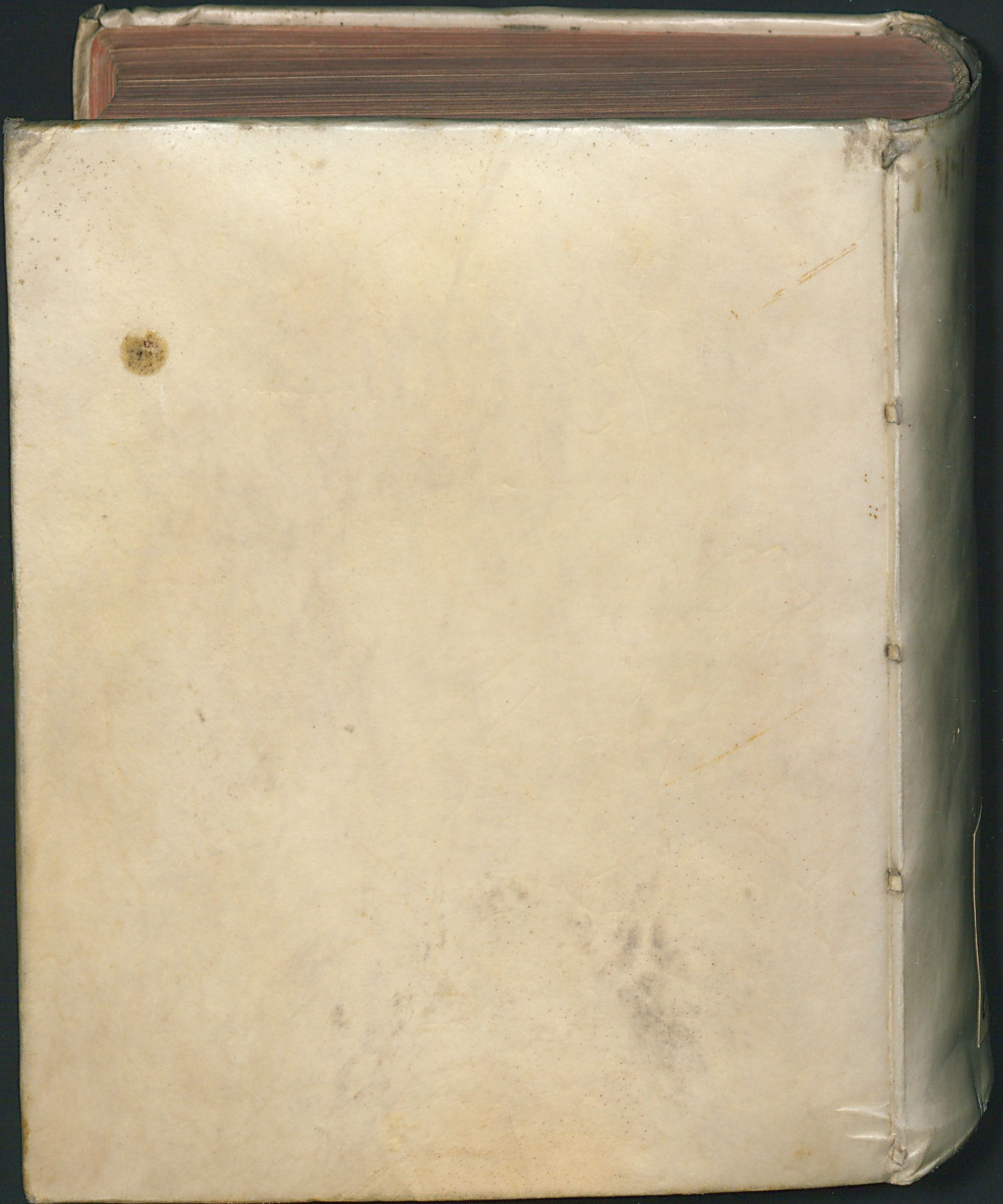

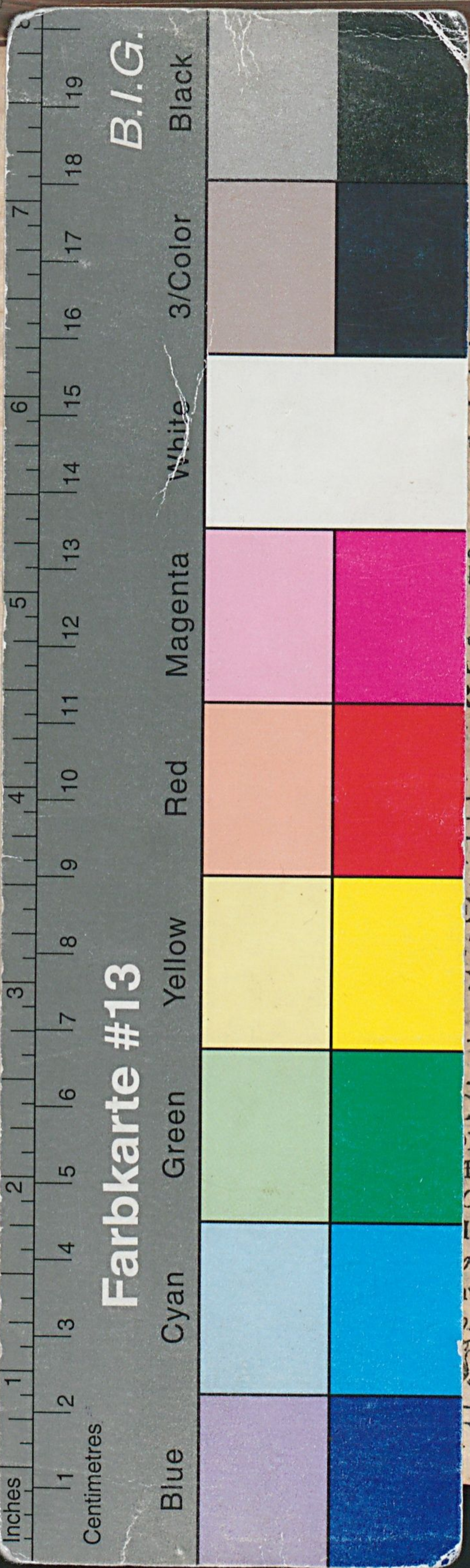
3

5b,

R

VD 17

✓ 5

.D.N. J.C.
O INAUGURALIS,
De
ITALIUM
RUM ACCE-
TIONE,
Bon
r Wechsel-Brieffe/
Quam
GNIFICENTISSIMO,
PRINCIPE AC DOMINO,
DERICO
HELMO,
BURGICO ET ELECTORATUS
DE, &c. &c.
TORALI BRANDENBURGICA,
E ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ,
ÆS IDE
LE STRYKIO,
CÆSAR. SERENISS. ET POTEN-
SILIARIO INTIMO, PROFESS. PRIMARIO,
E ORDINARIO, ET p. t. DECANO.
ORE SUO ÆTERNUM SUSPICIENDO,
TORIO MAJORI
mbr. A. M DC XCIIX.
te- & pomeridianis
orum disquisitioni exhibet
Göpner/ Reg. Pruff. 5
Typis Chr. Henckelii, Acad. Typ.